

การออกแบบนิตรรศการสำหรับพิพิธภัณฑ์รัฐธรรมนูญไทย

โดย

นายธนากร มลิณทสูต

งานวิจัยนี้ได้รับทุนจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๐

หัวข้องานวิจัย การออกแบบนิทรรศการสำหรับพิพิธภัณฑ์รัฐธรรมนูญไทย
โดย นายธนากร มลิณทสูต
ภาควิชา นฤมิตศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์อารยะ ศรีกัลยาณบุตร

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้งานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
วิชาการศึกษิตตามหลักสูตร ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

คณะกรรมการตรวจสอบงานวิจัย

.....หัวหน้าภาควิชา นฤมิตศิลป์
(อาจารย์เอื้อเอ็นดู คิศจุล ฌ อรุณา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์อารยะ ศรีกัลยาณบุตร)

.....อาจารย์ประจำวิชา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง)

กิตติกรรมประกาศ

งานทั้งหมดนี้อาจสามารถสำเร็จได้ ถ้าหากขาดความช่วยเหลือเป็นผู้ซึ่งมีพระคุณเป็นอย่างยิ่งขอ
ขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ครับ

ผศ.ดร. สุภกรณ์ ดิษพันธ์และอาจารย์ สุชุมาด เล็กสวัสดิ์ การท่องเที่ยวที่ยาวนาน
ข้อคิดเห็นและคำแนะนำอันมีค่าในการทำงานวิจัยโดย ผศ.ดร.พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง
อาจารย์อารยะ ศรีกัลยาณบุตร สำหรับพลังงานทางความคิด
อาจารย์สามารถ สุขนิกรู์ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์
อาจารย์ทุกท่านที่แนะนำความคิดและแนวทางออกแบบตลอดมา
คุณธีระพงศ์ ชาติพงศ์ กับความสะดวกต่างๆ
ขอขอบพระคุณกับความช่วยเหลือและกำลังใจทั้งหลาย ขอขอบคุณครับ

สารบัญ

	หน้า	
กิตติกรรมประกาศ	ก	
สารบัญ	ข	
บทที่ 1	บทนำ	
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	2
	ขอบเขตของงานวิจัย	2
	วิธีดำเนินการวิจัย	2
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
	คำจำกัดความ	3
บทที่ 2	วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	4
	ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย	4
	ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปกครองของไทย	7
	ข้อมูลเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญไทย	18
บทที่ 3	วิธีดำเนินงานวิจัย	29
	ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย	30
	ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบนิทรรศการ	31
	ข้อมูลเกี่ยวกับตัวอย่างงานนิทรรศการที่ใกล้เคียง	37
	กฎเกณฑ์ในการใช้วิเคราะห์ตัวอย่างนิทรรศการที่ใกล้เคียง	41
บทที่ 4	บทวิเคราะห์	42
	แนวความคิดและวัตถุประสงค์ของนิทรรศการ	43
	ระบบทางสัญจรในนิทรรศการ	46
	การใช้แสงในนิทรรศการ	49
	การใช้สีกับนิทรรศการ	52
	การใช้เทคนิคต่าง ๆ กับนิทรรศการ	55
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	58
บทที่ 6	บทสรุปของงานวิจัย	59
	บรรณานุกรม	78

บทที่ 1

บทนำ

ประวัติและความเป็นมา

ทุก ๆ รัฐได้วิวัฒนาการมาจากการรวมตัวของประชาชนในรูปของ "ประชาคมการเมือง" (Political Community) ทำให้จำเป็นต้องมีการจัดวางระเบียบข้อบังคับและกำหนดแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของประชาคมการเมือง เพื่อให้การปกครองประชาคมเมืองมีความสงบเรียบร้อย ซึ่งระเบียบข้อบังคับและแบบแผนความสัมพันธ์นั้นจะถูกจัดตั้งขึ้นโดยผู้ปกครอง มีสภาพเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับสมาชิกของประชาคมการเมืองทุกคน ยกเว้นผู้ปกครอง

ต่อมาเมื่อสมาชิกของประชาคมการเมืองไม่สามารถทนต่อการใช้อำนาจตามอำเภอใจของผู้ปกครองได้อีกต่อไป จึงพยายามบีบบังคับให้ผู้ปกครองยอมรับว่าไม่สามารถใช้อำนาจโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกของประชาคมการเมืองก่อน ซึ่งพระเจ้าจอห์นแห่งอังกฤษเป็นผู้ลงนามรับรู้ความต้องการของขุนนางอังกฤษ เมื่อปี ค.ศ.1215 ถือกันว่าเป็น "รัฐธรรมนูญ" ลายลักษณ์อักษรฉบับแรกของโลก

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศที่มีความสำคัญต่อประชาชนอย่างมาก เป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนซึ่งผู้ปกครองจะละเมิดไม่ได้ รวมทั้งเป็นบทบัญญัติที่จำกัดอำนาจหน้าที่ของผู้ปกครองและป้องกันไม่ให้ผู้ปกครองใช้อำนาจตามอำเภอใจ

ประเทศไทยปกครองมาด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชอันมีพระมหากษัตริย์เป็นผู้มีอำนาจการปกครองผู้เดียวมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย มีการเปลี่ยนตามยุคสมัยเรื่อยมา แต่ยังคงมีพระมหากษัตริย์ดำรงตำแหน่งเป็นพระประมุขของประเทศ รวมถึงอำนาจในปกครองประเทศจวบจนเข้าสู่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ระบบการปกครองยังคงเหมือนเดิม

พ.ศ. 2475 คณะผู้ก่อการปฏิวัติเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบพระมหากษัตริย์ เปลี่ยนเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีการจัดการปกครองโดยมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งทำหน้าที่ปกครองประเทศตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ

จวบจนถึงปัจจุบันประเทศมีการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยโดยมีรัฐธรรมนูญที่มีการปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวน 28 ครั้งเหตุใดจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญเป็นจำนวนมากมายในเมื่อรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดที่เป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งประชาชนมีสิทธิในการใช้สิทธิที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญทุกประการ แต่จากการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญถูกเขียนขึ้นโดยคณะรัฐบาลนั้น ๆ

เห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญเขียนขึ้นเพียงกลุ่มคนเล็กน้อยนั้น ไม่ได้เป็นการรับฟังเสียงของประชาชนส่วนใหญ่อันทำให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ มากมาย อันนำมาผลมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงการปกครอง รัฐธรรมนูญชีวิตความเป็นอยู่ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของรัฐธรรมนูญ อาจเป็นเพราะประชาชน ยังไม่เข้าใจรัฐธรรมนูญอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนจึงจำเป็นที่จะต้องมีการกระตุ้นและการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการศึกษาและให้ความสำคัญกับรัฐธรรมนูญต่อไป

วิจัยฉบับนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาหาแนวทางการออกแบบนิทรรศการสำหรับพิพิธภัณฑ์รัฐธรรมนูญเพื่อการศึกษาและกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของรัฐธรรมนูญ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อหาแนวทางการออกแบบนิทรรศการสำหรับพิพิธภัณฑ์รัฐธรรมนูญไทยที่มีรูปแบบเหมาะสม
2. เพื่อกระตุ้นกลุ่มเป้าหมายให้มีการศึกษาและเห็นความสำคัญกับรัฐธรรมนูญมากขึ้น

ขอบเขตของงานวิจัย

ศึกษารัฐธรรมนูญไทยตั้งแต่ฉบับแรก พ.ศ.2475 ถึงฉบับที่ 28 พ.ศ.2539

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมและศึกษาข้อมูลที่จำเป็นของรัฐธรรมนูญไทย
2. ศึกษารูปแบบพิพิธภัณฑ์รูปแบบต่าง ๆ และวิเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้
3. กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่มีความเหมาะสม
4. ศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างพิพิธภัณฑ์ที่ใกล้เคียงกับงานวิจัย
5. หาแนวทางออกแบบพิพิธภัณฑ์รัฐธรรมนูญไทยที่มีความเหมาะสม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางการออกแบบนิทรรศการสำหรับพิพิธภัณฑ์รูปแบบใหม่
2. ให้กลุ่มเป้าหมายให้ความสำคัญและมีความสนใจรัฐธรรมนูญมากขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญไทย ที่มีความจำเป็นที่จะเป็นพื้นฐานข้อมูลต่อความเข้าใจความหมาย ประวัติ และความสำคัญของรัฐธรรมนูญที่มีผลต่อประชาชนข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ โดยนำเสนอข้อมูลนั้นๆในนิทรรศการ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปกครองของประเทศไทย

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญไทย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการปกครองประชาธิปไตย

“ประชาธิปไตย”¹ เป็นคำที่ใช้อย่างกว้างขวางจะเห็นได้ว่าประเทศต่างๆทุกประเทศในโลกอ้างว่าการปกครองของตนนั้น เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยที่อเมริกาและอังกฤษนั้นเป็นแบบ “เสรีประชาธิปไตย” กลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์นั้นเป็นแบบที่อ้างว่า “ประชาชนของประชาชน” ส่วนประเทศที่กำลังพัฒนาบางประเทศถูกเรียกว่า “ประชาธิปไตยโดยการชักนำ” จากการนำไปใช้ของรูปต่างๆของประชาธิปไตยนั้นมีความหมายที่แตกต่างกัน

อริสโตเติล² (Aristotle) นักปราชญ์ชาวกรีกกล่าวว่า “ในระบบประชาธิปไตยนั้น อำนาจสูงสุดอยู่ในมือของประชาชนทั้งหมด” และเชื่อว่าเป็นระบบการปกครองที่ปลอดภัยที่สุด

¹วิชย ดันศิริ, รัฐธรรมนูญประเทศตะวันตกและไทย, กรุงเทพฯ: ประจักษ์วิทยา, พ.ศ.2526, หน้า 23-42.

²ดร.กมล สมวิเศษ, ประชาธิปไตยกับสังคมไทย, กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, พ.ศ.2516, หน้า 80-100.

ลอร์ด ไบรซ์ (Lord Bryce) “ประชาธิปไตย คือการปกครองซึ่งเจตจำนงของบุคคลที่เป็นเสียงส่วนใหญ่มีอำนาจสูงสุด เสียงส่วนใหญ่นี้ประกอบด้วยบุคคลที่เหมาะสมรวมตัวกันมีจำนวนอย่างน้อยสามในสี่ของทั้งหมด ซึ่งจะทำให้พลังของมวลชนเหล่านั้น ได้สัดส่วนกับเสียงของเขา”

เอ.ดี.ลินซี (A.D. Lindsay) “ประชาธิปไตยตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่ามนุษย์สามารถตกลงร่วมทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกันได้รวมกันได้ และในขณะที่เดียวกันแต่ละคนก็อาจมีวิถีชีวิตของตนเองได้” เชื่อว่าถ้าเคารพบุคลิกภาพของกันและกันมากพอ เราจะสามารถหาแก่นแท้ของระบบสิทธิเสรีภาพ ซึ่งจะทำให้เราแต่ละคนบรรลุถึงซึ่งชีวิตอันเสรีได้ และวิธีการที่ดีที่สุดเพื่อให้ได้มาซึ่งจุดหมายปลายทางนี้คือการปรึกษาหารือถกเถียงกัน

แฮโรลด์ ดี. ลาสเวลล์ (Harold D. Lasswell) “ประชาธิปไตยได้แก่สังคมของบุคคลที่มีความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน”

แฮโรลด์ เจ. ลาสกี (Harold J. Laski) “หัวใจของความคิดของประชาธิปไตย คือความพยายามของมนุษย์ที่จะขึ้นยืนความยิ่งใหญ่ของตน และพยายามหาทางขจัดอุปสรรคที่ขัดขวาง มิให้มนุษย์ถึงจุดมุ่งหมายดังกล่าว”

ประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่คู่กับการอยู่ร่วมกันของประชาชน เป็นความคิดในการอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัยที่สุด โดยมีความเคารพซึ่งกันและกัน ปรึกษาหารือ ถกเถียงกันมีเสียงยอมรับอย่างสามในสี่ของประชาชนทั้งหมด ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขภายใต้ข้อบังคับที่กำหนด

สามารถที่แบ่งความหมายของประชาธิปไตยเป็น 2 ความหมาย⁴ ดังนี้

ประชาธิปไตยในความหมายที่ 1 ถือว่าประชาธิปไตยเป็นเพียงระบบการเมือง (Political System) หรือรูปแบบของการปกครอง (Form of Government) ในอเมริกาและอังกฤษเป็นการปกครองแบบที่มีระบบการปกครองและการเมืองแบบประชาธิปไตย มีรัฐสภา รัฐธรรมนูญ

⁴เล่มเดียวกัน .

⁵พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ: บรรณกิจเทรดดิ้ง, พ.ศ.2525,

การเลือกตั้ง และที่สำคัญมีบรรทัดฐานของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย หลักการพื้นฐานที่เห็นได้แก่

1.1 หลักที่ว่าผู้ปกครองจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใต้ปกครอง ผู้ปกครอง เป็นเพียงตัวแทนของประชาชนที่ทำหน้าที่ปกครองประเทศแทนประชาชนเท่านั้น

1.2 หลักที่ว่าผู้ใต้ปกครองมีสิทธิเปลี่ยนตัวผู้ปกครองได้เป็นครั้งคราว จะต้องมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กำหนดระยะเวลาของตำแหน่งผู้ปกครอง เป็นการแสดงออกซึ่งอำนาจอันมิโดยไม่สิ้นสุดของประชาชน ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงอำนาจสิ้นสุดของผู้ปกครอง

1.3 หลักที่ว่าสิทธิมนุษยชนขั้นมูลฐานของประชาชนจะต้องได้รับการปกป้องคุ้มครอง “สิทธิมนุษยชนขั้นมูลฐาน” (Fundamental Human Rights) ได้แก่สิทธิในร่างกาย สิทธิในเคหสถาน สิทธิในการเลือกประกอบอาชีพ สิทธิในการพูด เขียน และพิมพ์โฆษณา ฯลฯ เป็นต้น บางรวมเรียกว่า “เสรีภาพ” รัฐที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยจะต้องมีการมีกระบวนการป้องกันไม่ให้มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพมูลฐานอย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของประชาธิปไตยนี้ความสัมพันธ์กันของผู้ปกครองที่มีหน้าที่ปกครองกับผู้ใต้ปกครองซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด

ประชาธิปไตยในความหมายที่ 2 เป็นระบบการปกครองที่มีความซับซ้อนไม่เพียงแต่ผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครองเท่านั้น แต่เป็นการรวมกันของกิจกรรม สัมพันธภาพและความเกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยระดับต่างๆ ระดับครอบครัว ระดับเมือง ระดับประเทศ ระดับชาติ มีความยุ่งยากในเรื่องของชนชาติ ค่านิยมในเรื่องต่างๆ หลักการพื้นฐานที่เห็นได้แก่

2.1 การเคารพในสิทธิของกันและกัน สิทธิที่ว่าเป็นสิทธิที่เห็นได้ในการดำรง ชีวิตแต่ละวันของแต่ละคน ครอบคลุมระดับของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอื่น

2.2 การตกลงกันโดยสันติ ความขัดแย้งในการสัมพันธ์ระหว่างกันในสังคมนั้น ในสังคมประชาธิปไตยตัดสินด้วยการใช้เหตุผลเป็นหลัก

2.3 ความยุติธรรมในสังคม เป็นการปราศจากความเหลื่อมล้ำค่าสูงอย่างมากมาย ของบุคคลในสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านสังคมต่างๆ เป็นต้น

ความหมายของประชาธิปไตยมีความซับซ้อนขึ้นจากความแตกต่างกันของสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างมาก ประชาธิปไตยเป็นแนวทางของการอยู่ร่วมกันของสังคมมนุษย์

การศึกษาความหมายของการปกครองประชาธิปไตยที่ผ่านมา เห็นได้ว่าการปกครองประชาธิปไตยนั้น เป็นการปกครองที่มีอยู่บนเหตุผลของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ตั้งแต่หน่วยมนุษย์ครอบครัว สังคมในระดับต่างๆ ที่มีความซับซ้อนและละเอียดอ่อน อันนำมาของกฎข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ

สิทธิเสรีภาพต่างๆ ที่มีอยู่ให้ชัดเจนขึ้นเป็นรัฐธรรมนูญของประชาชนและผู้แทนที่ใช้อำนาจในการปกครอง เพื่อการอยู่รวมกันอย่างมีความสุขของสังคม

ต่อไปจะกล่าวถึงการปกครองประชาธิปไตยในประเทศไทย ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองความเป็นมาของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ผลกระทบที่เกิดขึ้น **ต. กุล' นวร วมทง เมื ๑**

ส่วนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับการปกครองของประเทศไทย

การเปลี่ยนแปลงการปกครองประชาธิปไตยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา นำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง สิทธิเสรีภาพเป็นอย่างมากมาของประชาธิปไตยของประเทศไทย นำมาซึ่งชัย ฐรมณู ัญญส ที่ความเปลี่ยนแปลงของการปกครองต่างๆ มีปัญหาใน 2 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 ละเลยความหมายสำคัญสุดของประชาธิปไตย โดยเฉพาะในหลักการสำคัญ 2 ประการ คือ หลักแห่งสิทธิและเสรีภาพและ หลักอธิปไตย หลักแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นหมายถึง การที่รัฐจะต้องปกครองโดยรักษาสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จะต้องให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพพื้นฐาน โดยเฉพาะสิทธิในด้านความคิดความเชื่อ ส่วนหลักอธิปไตยนั้นหมายถึงหลักการที่อำนาจสูงสุดในทางการเมืองต้องเป็นของประชาชน ดำเนินไปโดยประชาชน และเพื่อประชาชน

ลักษณะที่ 2 ความหมายของประชาธิปไตยมีการเปลี่ยนแปลงตามเวลาด้วยเช่นกัน ในสมัยแรกๆ หลังการปฏิวัติ พ.ศ. 2475 คำว่า ประชาธิปไตย หมายถึง สิ่งที่ตรงข้ามกับอำนาจนิยมของระบอบสมบูรณาสิทธิราชย์ ต่อมาในรัฐบาลของจอมพล ป.พิบูลสงครามมีแนวโน้มไปทางทหารนิยมและเผด็จการมากขึ้น คำว่าประชาธิปไตยจึงถูกนิยามใหม่ให้เป็นการปกครองที่ตรงข้ามกับเผด็จการ เป็นต้น

ต่อไปจะกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับการปกครองประชาธิปไตยของประเทศไทย

ในช่วงตั้งแต่ก่อนเกิดการเปลี่ยนการปกครอง พ.ศ.2475 รวมกล่าวถึงบุคคล กลุ่มทางการเมืองที่มีความเกี่ยวข้องกับและมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองในช่วงเวลาต่างๆ นับได้ว่าเป็น ประวัติศาสตร์

^๑พงศ์เพ็ญ ศกุนตาทักษ์, รัฐธรรมนูญและการปกครอง. กรุงเทพฯ: รัฐศาสตร์จุฬาฯ, พ.ศ.2520, หน้า 25-26.

ของประชาธิปไตยไทย⁶ สามารถแบ่งช่วงการปกครองของการปกครองประชาธิปไตยไทยได้เป็น 8 ช่วงดังต่อไปนี้

1. การเคลื่อนไหวประชาธิปไตยก่อน พ.ศ. 2475
2. การปฏิวัติสยาม 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475
3. ประชาธิปไตยยุคคณะราษฎร
4. พัฒนาการของขบวนการมวลชน
5. ขบวนการนักศึกษา 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516
6. ประชาธิปไตยครึ่งใบ
7. วิถีกรรมพฤษภาคม พ.ศ. 2535
8. สิทธิเสรีภาพ

1. การเคลื่อนไหวประชาธิปไตยก่อน พ.ศ. 2475

กษัตริย์สยามต้องยอมรับความคืบหน้าของประสิทธิภาพทางการเมือง จนนำมาซึ่งการจัดรูปแบบของ รัฐใหม่ในรัชกาลที่ 5 คือการรับเอารูปแบบและวิธีการบริหารของตะวันตกเข้ามาปรับปรุงการบริหารในระบบราชการ โดยคงความศักดิ์สิทธิ์ของสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้ และเพิ่มอำนาจส่วนกลางภายใต้ รัฐบาลแบบสมัชชาใหม่

แนวความคิดเรื่องประชาธิปไตยในยุโรปสมัยนั้นมีหลักการรวมกัน ดังนี้

- อำนาจสูงสุดต้องเป็นของประชาชน โดยประชาชนใช้อำนาจทางอ้อม ผ่านสภาผู้แทนที่ประชาชนเป็นผู้เลือกเข้ามาทำหน้าที่ใช้อำนาจแทน
- มีการประกันอำนาจสูงสุดนั้นด้วยกฎหมายแม่บทนั่นคือ กฎหมายรัฐธรรมนูญ
- มีการแบ่งแยกอำนาจเป็น 3 ส่วนที่เป็นอิสระต่อกัน คือ อำนาจอธิปไตย บริหาร และ

ตุลาการ

โดยเริ่มเกิดกลุ่มเรียกร้อง เพื่อการปรับโครงสร้างเข้าสู่ประชาธิปไตย ดังต่อไปนี้

1.1 คณะกรรมาธิการ ร.ศ. 103 (พ.ศ. 2427)

⁶สุชาชัย ชัยประเสริฐ, "ประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญไทย", 60 ปี ประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพฯ: ศรีเอทีพี พับลิชชิ่ง, พ.ศ.2539, หน้า 1-60.

เริ่มจากบุตรเจ้าและขุนนางที่ศึกษาและปฏิบัติราชการอยู่ในยุโรป แพร่มาสู่สามัญชนเรียกร้องให้จัดการบ้านเมืองเปลี่ยนแปลงพระราชเพณีเก่าๆ คือเปลี่ยนระบอบการปกครองจากระบอบสมบูรณาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ แต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ มิทรงเห็นด้วยราษฎรไทยยังคงไม่พร้อมต่อระบอบประชาธิปไตย การเปลี่ยนแปลงประเทศจึงต้องมาจากเบื้องบน โดยมีการปฏิรูประบบราชการก่อน ความเปลี่ยนแปลงจึงไม่ประสบความสำเร็จ

1.2 กบฏ ร.ศ. 130 (พ.ศ. 2454)

การต่อสู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงนำเข้าสู่การใช้กำลัง โดยเริ่มจากทหารชั้นผู้น้อยที่เพิ่งจบจากโรงเรียนนักเรียนน้อยทหารบก ได้แก่ ร.ต.เหรียญ ศรีจันทร์ ร.ต.เนตร พูนวิวัฒน์ และ ร.อ.ขุนทวยหาญ พิทักษ์เป็นหัวหน้าคณะ เป้าหมายของกลุ่มนี้คือการเปลี่ยนแปลงประเทศตามอุดมการณ์ของประชาธิปไตย โดยเห็นว่าระบอบสมบูรณาสิทธิราชย์จะเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ แต่การชักชวนคนเข้าร่วมกระทำลุล้มเหลวทำให้ข่าวรั่วไหล คณะทหารกลุ่มนี้จึงถูกจับกุม จากความพยายามที่เปลี่ยนแปลงทำให้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ยังคงยืนยันว่าราษฎรไทยยังคงไม่พร้อมสำหรับประชาธิปไตย ราษฎรไม่มีความรู้และไม่คุ้นเคยกับการเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง มีการสร้างเมืองจำลองดุสิตธานีจำลองการปกครองแบบประชาธิปไตย

1.3 แนวโน้มสู่ประชาธิปไตย

จากแนวโน้มของการล้มล้างระบอบกษัตริย์ที่เกิดขึ้นในรัสเซีย ออสเตรีย ฮังการี และเยอรมัน ตุรกี จีน ที่ส่งอิทธิพลต่อคณะ ร.ศ.130 ด้านปัจจัยภายในหนังสือพิมพ์ไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ที่มีชื่อ ตูลิวภาคพจนกิจ และ ศิริพจนภาค ก็มีบทบาทสำคัญในการเรียกร้องประชาธิปไตยและคัดค้านระบอบสมบูรณาสิทธิราชย์ ได้มีการนำเสนอบทความต่างๆมากมาย สิทธิสตรียกเลิกระบบมากเมีย การปฏิรูปสังคม เป็นต้น

ต่อมาในรัชกาลที่ 7 กระแสเรียกร้องประชาธิปไตยทางหนังสือพิมพ์มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นมีการใช้คำว่า “ปาลีเมนต์และคอนสตีติวชัน”(รัฐสภาและรัฐธรรมนูญ)เป็นที่คุ้นเคยกันทั่วไปจากวิจารณ์และเรียกร้องพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงมีการออกพระราชบัญญัติสมุคเอกสารและสิ่งพิมพ์ พ.ศ.2470 ประเทศยังคงประสบปัญหาหลายประการ โดยปัญหาด้านเศรษฐกิจและภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก พ.ศ.2472 ทำให้มีการยุบตำแหน่ง ลดเงินเดือนราชการ และปลดข้าราชการออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนมาก โดยส่วนมากแล้วเป็นสามัญชนแต่เจ้านายเชื้อราชวงศ์ไม่ถูกปลดแต่อย่างใด ก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก

การปฏิรูปการปกครองที่เริ่มตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯที่รวบรวมอำนาจอยู่ที่กษัตริย์ และพระราชวงศ์ เมื่อถึงรัชกาลที่ 7 ยังคงแก้ปัญหาทางการเมืองด้วยวิธีการตั้งอภิรัฐมนตรีสภาขึ้นตั้งแต่เมื่อ

ขึ้นครองราชย์ อภิรัฐมนตรีสภานี้ประกอบด้วยเจ้านายชั้นสูง ทำให้เป็นสภาที่มีอำนาจทางการเมืองมากที่สุดและเป็นว่าเจ้านายเชื้อพระวงศ์ยังคงกุมอำนาจสูงสุดไว้อย่างเดิม

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ทรงเห็นว่าประเทศจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบรัฐสภา จึงมอบหมายให้เขียนโครงการรัฐธรรมนูญ แต่โครงการนั้นยังคงรักษาอำนาจสูงสุดแก่พระมหากษัตริย์และอภิรัฐมนตรีเช่นเดิม โดยรัฐสภาเป็นที่ปรึกษาและคณะรัฐมนตรีขึ้นมาช่วยในการบริหารประเทศ

2. การปฏิวัติสยาม 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475

โดยนักเรียนไทยในฝรั่งเศสได้แก่ ปรีดี พนมยงค์ และ ประยูร ภมรมนตรี เป็น 2 คนแรกที่คิดการจัดตั้งและ ร.ท.แปลก ชิตตะสังคะ ร.ต.ทัศนัย มิตรภักดี ต้ว ลพานุกรม แนบ พหบโยธิน ทวี บุญยุค หลวงสิริราชไมตรี (จรูญ สิงหเสนี) รวมเรียกว่า “คณะราษฎร” โดยมีการชักชวนบุคคลต่างๆ เข้าร่วมและมีการเลือกให้ พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนาเป็นหัวหน้าคณะ พ.อ.พระยาทรงสุรเดช เป็นรองหัวหน้าหลังที่ยึดอำนาจเสร็จแล้ว

รัฐธรรมนูญการปกครองฉบับแรกของประเทศไทย ที่ถูกประกาศใช้ในวันที่ 27 มิถุนายน 2475 ที่ร่างขึ้นมาก่อน โดยหลวงประดิษฐมนูธรรม(ปรีดี พนมยงค์) รัฐธรรมนูญนั้นมีเจตนารมณ์ที่จะให้อำนาจสูงสุดของประเทศนั้นเป็นของราษฎรทั้งหลาย ในระยะแรกยังคงต้องสร้างระบบภายใต้ความร่วมมือของกลุ่มขุนนางเก่าและประสานรอยร้าวกับพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ เมื่อลดอำนาจสมบูรณาญาสิทธิราชย์ของกษัตริย์และวางระเบียบกฎหมายการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแล้ว

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 2 ฉบับถาวรถูกประกาศใช้ในวันที่ 10 ธันวาคม 2475 มีการลดอำนาจของรัฐธรรมนูญชั่วคราวลง อำนาจสูงสุดของราษฎรเปลี่ยนเป็นอำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย กษัตริย์ใช้อำนาจได้ 3 ทางคืออำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการ คณะราษฎรมีการปฏิรูปสังคม โดยประกาศสิทธิมนุษยชนให้บุคคลเสมอภาคกันตามกฎหมาย ใช้นามสกุล ให้สิทธิสตรีเพิ่มขึ้น แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2475 พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2478 ประเทศยังคงประสบปัญหาเศรษฐกิจและความขัดแย้งกับกลุ่มที่ยังคงภักดีเจ้านายเชื้อพระวงศ์

ความขัดแย้งในเรื่องเศรษฐกิจและความขัดแย้งภายในคณะราษฎรระหว่าง พระยาพหลพลพยุหเสนา กับพระยาทรงสุรเดชก่อให้เกิดการปฏิวัติ ในวันที่ 20 มิถุนายน 2476 โดยการนำของพระยาพหลพลพยุหเสนา หัวหน้าคณะ และหลวงพิบูลสงคราม

3. ประชาธิปไตยยุคคณะราษฎร

ถือเป็นจุดเริ่มต้น “สมัยคณะราษฎร” อย่างเป็นทางการเป็นระยะเวลา 15 ปี ตั้งแต่ในวันที่ 21 มิถุนายน 2475 เป็นต้นไปจากรัฐประหารครั้งนี้สร้างความไม่พอใจให้กับกลุ่มนิยมเจ้าและนายทหารบางกลุ่มก่อให้เกิด “กบฏบวรเดช” ในวันที่ 11 ตุลาคม 2476 โดยมี พล.อ. พระองค์เจ้าบวรเดชเป็นองค์แม่ทัพฝ่ายรัฐบาลตั้ง พ.อ. หลวงพิบูลสงคราม เป็นแม่ทัพเข้าปราบปราม กบฏบวรเดชเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ ทำให้คณะราษฎรสามารถควบคุมอำนาจได้มากขึ้น หลวงพิบูลสงครามได้รับตำแหน่งเป็นรองผู้บัญชาการทหารบก พ.ศ.2476 และเป็นนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2481 หมายถึงกองทัพมีส่วนในการกำหนดทิศทางการเมือง

ในวันที่ 21 มกราคม 2476 มีการออกพระราชบัญญัติครอบครัวกำหนดให้ชาวไทยจดทะเบียนภรรยาที่ชอด้วยกฎหมายได้เพียงคนเดียว

วันที่ 31 มีนาคม 2476 มีการออกพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล ต่อมาในเดือนกันยายน 2477 ออกพระราชบัญญัติแพ่งและพาณิชย์ และพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

ด้านการศึกษาจัดตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ใน พ.ศ.2477

ด้านเอกราชตั้งหลวงประดิษฐมนูธรรมเป็นรัฐมนตรีต่างประเทศ ไปแก้สัญญาต่างๆที่ไม่เป็นธรรมกับต่างประเทศ ใน พ.ศ.2482

การพัฒนาแนวคิด ลัทธิชาตินิยม มีกรแต่งเพลงชาติ เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2477

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 3 ว่าด้วยการเปลี่ยนชื่อประเทศจากสยามเป็น “ประเทศไทย” ในวันที่ 6 ตุลาคม 2482 และการใช้นโยบายวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นจิตสำนึกแห่งชาตินิยมไทยและสร้างมาตราแห่งค่านิยมของสังคมไทย

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 4 แก้ไขเพิ่มเติมบทเฉพาะการ พ.ศ. 2483 ขยายระยะเวลาการมีสมาชิกสภา 2 ประเภท ในวันที่ 4 ตุลาคม 2483

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 5 แก้ไขเพิ่มเติมว่า ด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2485 ในวันที่ 3 ธันวาคม 2485

คณะราษฎรสมัยพิบูลสงครามมีภาวะอันมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนเป็นในแนวทางใช้อำนาจเด็ดขาดมากขึ้น ภายใต้วิกฤตการณ์สงครามเอเชียบูรพา ซึ่งมีสาเหตุหลายประการ

ประการที่ 1 ความจำเป็นของคณะราษฎรที่จะต้องใช้อำนาจเผด็จการเพื่อปกครองระบอบใหม่ ให้พ้นจากฝ่ายนิยมเจ้า

ประการที่ 2 กระแสความคิดแบบอำนาจเด็ดขาดมีการพัฒนาขึ้นใน อิตาลี เยอรมัน ญี่ปุ่น และประสบความสำเร็จเป็นแบบอย่าง

ประการที่ 3 การขยายตัวของลัทธิทหารนิยมภายในประเทศ เป็นพื้นฐานที่ดีในการรับรองระบอบพิบูลสงคราม

ประการที่ 4 ความนิยมต่อหลวงพิบูลสงครามขึ้นถึงขีดสุด พัฒนาเป็นลัทธิเชือผู้นำ

ภาวะสงครามโลกทำให้ จอมพล ป.พิบูลสงคราม ลี้ภัยลงในพ.ศ. 2487 จากการตัดสินใจเข้าเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น มีการจัดตั้งขบวนการที่ต่อต้านญี่ปุ่น และจอมพล ป.พิบูลสงคราม เรียกว่า “ขบวนการเสรีไทย” มีนายปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้นำสำคัญ และสามารถร่วมมือกับผู้นำคณะราษฎรส่วนใหญ่ทำการล้มล้างรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นที่สำเร็จ แต่ยังคงเป็นการรักษาหลักการของระบอบรัฐสภาที่ผู้นำรัฐบาลต้องพ้นตำแหน่งตามวิถีทางรัฐสภา

ระยะสุดท้ายแห่งอำนาจคณะราษฎร โดยการนำของนาย ปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้แทนพระองค์ โดยเริ่มตั้งนาย ควงอภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรีแทนจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในพ.ศ. 2487 มีการจัดการเลือกตั้งขึ้นในสิงหาคม พ.ศ. 2489 ในระบบพรรคการเมืองได้แก่ พรรคสหชีพ พรรคแนวรัฐธรรมนูญ พรรคประชาธิปไตย โดยฝ่ายที่สนับสนุนนาย ปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลมี พล.ร.ต. ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี มีโครงการปฏิรูปรัฐธรรมนูญขึ้น

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 6 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในวันที่ 10 พฤษภาคม 2489 เป็นรัฐธรรมนูญที่ให้หลักประกันด้านสิทธิและเสรีภาพของประชาชนและประชาธิปไตย กำหนดให้มี 2 สภา คือสภาผู้แทนราษฎร และ พฤษสภา โดยสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งโดยตรง ส่วนพฤษสภาเป็นการเลือกตั้งโดยสภาผู้แทนราษฎร แบ่งแยกราชการออกจากการเมือง

ปลายปี พ.ศ.2488 กลุ่มนิยมเจ้าได้ฟื้นตัวและรวมกับฝ่ายขุนนางเก่ากลายเป็นกลุ่มอนุรักษ์นิยม ได้แก่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เจ้าพระยาศรีธรรมราชเบศ(จิตร ฅ สงขลา) พระยาศรีวิศาลวาจา (เทียนเลี้ยง สุนทรกุล) และอดีตนักโทษการเมือง และชัชชวนนาย ควง อภัยวงศ์ด้วย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลสวรรคตอย่างมีเงื่อนไข กลุ่มอนุรักษ์นิยมถือโอกาสโจมตีและคณะทหารกลุ่มหนึ่งตั้งเป็นคณะรัฐประหาร ชีดอำนาจสำเร็จในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2490

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 7 ฉบับชั่วคราว โดยคณะรัฐประหาร ในวันที่ 9 พฤศจิกายน 2490
 รัฐบาลรูปแบบรัฐสภา โดยมี 2 สภา ได้แก่ วุฒิสภาและสภาผู้แทน

การทำกรรัฐประหารครั้งนี้ทำให้อำนาจทางการเมืองของคณะราษฎรสิ้นสุดลง การพัฒนา
 ประชาธิปไตยเริ่มถอยหลังลงคลอง กองทัพบกมีอำนาจสูงสุดทางการเมือง

4. พัฒนาการของขบวนการมวลชน

คณะทหารนำโดย พล.ท.ผิน ชุณหะวัณ เข้ายึดอำนาจแล้วเชิญจอมพล ป.พิบูลสงคราม ให้มาเป็น
 หัวหน้าคณะ และเชิญนายควง อภัยวงศ์ มาเป็นนายกรัฐมนตรี ใช้รัฐธรรมนูญฉบับพ.ศ. 2490 ที่เขียนขึ้น
 ใหม่คือการเปลี่ยนแปลงสภาสูงหรือวุฒิสภา ที่มาจากการแต่งตั้งโดยกษัตริย์

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 8 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2490 ในวันที่ 3 ธันวาคม 2490

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 9 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับ 2491 ในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2491
 ให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 10 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับ 2491 ในวันที่ 24 สิงหาคม 2491

ต่อมากดดันให้ นายควง อภัยวงศ์ ออกจากตำแหน่งและให้ จอมพล ป.พิบูลสงครามขึ้นดำรง
 ตำแหน่ง ตั้งแต่ พ.ศ.2491 - 2494 ซึ่งเป็นที่ไม่พอใจของบุคคลอื่นเป็นอันมาก ก่อให้เกิดความพยายามล้ม
 ล้างรัฐบาล 3 ครั้ง

1. กบฏของนายทหารฝ่ายเสนาธิการ 1 ตุลาคม 2491 ไม่ประสบความสำเร็จ
2. กบฏวังหลวง 26 กุมภาพันธ์ 2492 ไม่ประสบความสำเร็จ

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 11 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในวันที่ 23 มีนาคม 2492

3. กบฏแมนฮัตตัน 29 มิถุนายน 2494 ไม่ประสบความสำเร็จ ทำให้เสถียรภาพของรัฐบาลมั่นคง
 ในวันที่ 29 พฤศจิกายน 2494 ประกาศรัฐประหารทางวิทยุผู้ยึดอำนาจคือ ผู้นำเหล่าทัพจาก 3 เหล่าทัพ นำ
 โดย พล.อ.ผิน ชุณหะวัณ ผู้บัญชาการทหารบก ยังเชิญจอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 12 ธรรมนูญธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2495 ในวันที่ 8 มีนาคม 2495

มีการออกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง ขึ้นในพ.ศ. 2500 การเลือกตั้ง 26 กุมภาพันธ์ 2500 พรรคเสรีนิยมคึกคัก เป็นฝ่ายชนะนำโดยจอมพล ป.พิบูลสงคราม จัดตั้งรัฐบาลที่ถูกโจมตีว่ามีการทุจริตการเลือกตั้ง กองทัพบกนำโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ก่อการยึดอำนาจในวันที่ 16 กันยายน 2500 เชิญนายพจน์ สารสิน เป็นนายกรัฐมนตรีรักษาการและทำการเลือกตั้งต่อไป

ในทศวรรษนี้เรื่องขบวนการมวลชนนั้น คือการเคลื่อนไหวของประชาชนในวงกว้าง โดยมีเป้าหมายที่จะเรียกร้องสิทธิและผลประโยชน์ของประชาชนเอง ขบวนการมวลชนจะเปิดทางให้ประชาชนในระดับต่างเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น อันได้แก่

ขบวนการกรรมกร ตั้งแต่พ.ศ. 2463 โดยวัด ฤทธิเดช และवास สุนทรจามร ได้ตั้งกลุ่ม “คณะกรรมการ” โดยมีจุดมุ่งหมายเรียกร้องสิทธิของกรรมกรไทย มีส่วนร่วมกับการปฏิวัติ 2475

“ขบวนการสันติภาพ” เป็นขบวนการที่ต่อต้านการเข้าร่วมสงคราม ใน พ.ศ. 2493

ขบวนการนักศึกษาที่มีศูนย์กลางที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการสันติภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง” ในพ.ศ. 2494

พรรคเศรษฐกิจ เป็นพรรคการเมืองที่มุ่งเน้นให้มีความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจและสวัสดิการของที่สร้างหลักประกันแก่ประชาชน

“สหภาพนิสิตนักศึกษา” ในพ.ศ. 2499 เป็นการรวมตัวกันของนิสิตมหาลัยต่างๆ มีการเดินขบวนต่อต้านการเลือกตั้งที่ทุจริตในวันที่ 2 มีนาคม 2500

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 13 ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร ในวันที่ 28 มกราคม 2502 รัฐบาลมีหน้าที่บริหาร สภาร่างรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 14 ธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในวันที่ 20 มิถุนายน 2511

5. ขบวนการนักศึกษา 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516

เริ่มโดยนายธีรยุทธ บุญมี ผลักดันให้มีการจัดตั้งกลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญ ในวันที่ 5 ตุลาคม เรียกร้องรัฐธรรมนูญให้รัฐบาลมอบรัฐธรรมนูญ โดยยื่นข้อเสนอ 3 ข้อ คือ

ข้อที่ 1 เรียกร้องให้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญโดยเร็วที่สุด โดยสันติวิธี

ข้อที่ 2 ให้การศึกษาทางการเมืองเกี่ยวกับเรื่องรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตย

ข้อที่ 3 กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสำนึกและหวงแหนประชาธิปไตยของตน

5.1 เจื่อนใจของกรณี 14 ตุลาคม

ปัจจัยที่ 1 ปัญหาเศรษฐกิจ

ประการที่ 1 การลงทุนทางเศรษฐกิจดำเนินไปด้วยการบูครีดภาคชนบท กดค่าแรงงานให้ต่ำชววนาแบกรับภาระจากการพัฒนา ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพ.ศ. 2503 ของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์

ประการที่ 2 เศรษฐกิจเกิดการผูกขาดจากนายทุนใหญ่ไม่เป็นการแข่งขันเสรี

ประการที่ 3 ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก พ.ศ. 2514 และเกิดภัยธรรมชาติ

ใน พ.ศ. 2515

ปัจจัยที่ 2 การเกิดของ “ขบวนการนักศึกษา” ที่มีการเกิดอุดมการณ์และจิตสำนึกที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวม หนังสือเป็นสื่อที่มีความสำคัญต่อแนวความคิดของขบวนการนักศึกษาได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาทางการเมืองและสังคมต่างๆ

มีการกวาดล้างในวันที่ 6 ตุลาคม 2519 นักศึกษาถูกจับและเสียชีวิต มีกลุ่มทหารทพ โดยกลุ่มที่เรียก “คณะปฏิรูปแห่งชาติ” นำโดยพล.อ.อ.กมล เตชะตุงคะ พล.อ.บุญชัย บำรุงพงศ์ พล.อ.เสริม ณ นคร

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 15 ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พ.ศ. 2515

ในวันที่ 15 ธันวาคม 2515

5.2 ผลของ 14 ตุลาคม

ทำให้เกิดกระแสการต่อสู้เพื่อ “เอกราช ประชาธิปไตยและความเป็นธรรม” โดยมีขบวนการนักศึกษาเป็นแกนนำและมุ่งที่จะวิพากษ์และโจมตีโครงสร้างของสังคม และอำนาจของกลุ่มอภิสิทธิ์ชนโดยตรง เป็นการเฟื่องฟูของอุดมการณ์สังคม มีเสรีภาพทางความคิด และการต่อสู้เพื่อที่ให้ประเทศมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น รวมทั้งในแง่ของเศรษฐกิจลดช่องว่างมีความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ มีกระแสเรียกร้องสิทธิของประชาชนชั้นล่างเกิดขึ้นอย่างมากมาย

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 16 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในวันที่ 7 ตุลาคม 2517

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 17 แก้ไขเพิ่มเติม 2518 ในวันที่ 23 มกราคม 2518

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 18 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2519

ในวันที่ 22 ตุลาคม 2519

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 19 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2520

ในวันที่ 9 พฤศจิกายน 2520

6. ประชาธิปไตยครึ่งใบ

ยังคงเป็นประชาธิปไตยเพียงครึ่งหนึ่งเท่านั้น อีกครึ่งเป็นการปกครองเผด็จการ ยังคงมีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร ขบวนการนักศึกษา ขบวนการกรรมกร พรรคการเมืองต่างๆ ปัญหาเศรษฐกิจ และมีความขัดแย้งกันระหว่างรัฐบาลและทหาร เป็นช่วงยังคงที่ขบวนการนักศึกษามีการเรียกร้องประชาธิปไตย

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 20 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ในวันที่ 22 ธันวาคม 2521

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 21 ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534

ในวันที่ 1 มีนาคม 2534

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 22 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534

ในวันที่ 9 ธันวาคม 2534

7. วิกฤตพฤษภาทมิฬ 2535

จุดการเปลี่ยนแปลงเริ่มจาก การที่มีการเปลี่ยนแปลงที่ พล.อ.สุจินดา คราประยูร เป็นผู้บัญชาการสูงสุด ไม่ให้มีการชุมนุมบริเวณทำเนียบรัฐบาลเพื่อป้องกันการเกิดการชุมนุม และได้นำทหารเข้ารักษาการแทนยึดอำนาจใหม่ เรียกว่า “คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ”(รตช.) และให้นาย ปันยารชุน มาเป็นนายกรัฐมนตรีรักษาการแทน

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 23 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 1)

ในวันที่ 29 มิถุนายน 2535

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 24 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 2)

ในวันที่ 29 มิถุนายน 2535

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 25 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 3)

ในวันที่ 29 มิถุนายน 2535

รสช. ได้ออกแถลงการณ์รัฐธรรมนูญบทเฉพาะกาลต่างๆ ขบวนการนักศึกษาออกทำการคัดค้าน จนมีการณีประท้วงที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จนกระทั่งเกิดการปะทะกันระหว่างประชาชนกับทหาร เกิดความเสียหายเป็นจำนวนมากในวันที่ 19 พฤษภาคม 2535 ต่อมามีการแถลงการณ์ลาออกของพล.อ.สุจินดา

8. สิทธิเสรีภาพ

สรุปได้ว่าอำนาจการปกครองและทางการเมืองยังคงเป็นของชนชั้นนำ อำนาจอธิปไตยนั้นยังไม่เคยตกเป็นของประชาชนตามหลักการที่แท้จริงของประชาธิปไตยเลย ตลอดเวลาที่มีการปกครองที่ผ่านมา มีการเรียกร้องของประชาชนมากมาย ประชาชนมีการศึกษาเพิ่มขึ้น มีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออก และการกระทำต่างๆ มากขึ้น มีรัฐบาลที่มาจากประชาชนเพิ่มขึ้น แต่ก็ยังคงอำนาจในการปกครองอยู่ไม่ใช่เป็นของประชาชน

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 26 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 4)

ในวันที่ 10 กันยายน 2535

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 27 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2538 (ฉบับที่ 5)

ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2538

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 28 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2539 (ฉบับที่ 6)

ในวันที่ 22 ตุลาคม 2539

จากการศึกษาประวัติของประชาธิปไตยทำให้ทราบว่าประชาชนส่วนใหญ่ในขณะนั้นยังคงเป็นผู้ที่รับชะตาของระบอบการปกครองที่ไม่เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง เป็นการแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ แนวความคิดทางการเมือง เป็นผลที่ส่งผลความเปลี่ยนแปลงการปกครอง

และเป็นพื้นฐานต่อความเข้าใจถึงความเป็นมา ความหมายโดยนัยของรัฐธรรมนูญ การเปลี่ยนแปลงของรัฐธรรมนูญในแต่ละฉบับ ซึ่งมีความจำเป็นต่อในการใช้ศึกษารัฐธรรมนูญต่อไป

ต่อจากนี้จะกล่าวถึงความหมายของรัฐธรรมนูญ รูปแบบและหลักการของรัฐธรรมนูญของประเทศไทย ตลอดจนรายละเอียดของรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ

จากการปกครองประชาธิปไตยดังที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นเพียงแนวความคิดที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล เพื่อการอยู่ร่วมกันของประชาชนกับประชาชน ประชาชนกับสังคม ซึ่งการอยู่ร่วมกันนั้นอย่างสงบจึงจำเป็นที่จะต้องมีการวางกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับขึ้น

รัฐธรรมนูญคือกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศซึ่งกำหนดรูปแบบและหลักการปกครอง ตลอดจนวิธีการดำเนินการปกครองไว้อย่างเป็นระเบียบ รวมทั้งกำหนดหน้าที่ของประชาชนที่พึงกระทำต่อรัฐกับรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งรัฐจะละเมิดมิได้ไว้อีกด้วย

ประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองและบริหารประเทศ ซึ่งบทบัญญัติต่างๆ ของกฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นจะเป็นแม่บทหรือหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะเป็นแนวทางในการที่จะตรากฎหมายต่าง ๆ เพื่อที่จะออกใช้บังคับเป็นแนวทางในการบริหารประเทศ เป็นหลักเกณฑ์ในการดำเนินการทางการเมือง ซึ่งการดำเนินการต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น จะขัดกับบทบัญญัติของกฎหมายรัฐธรรมนูญไม่ได้ และผลการดำเนินการต่าง ๆ นั้นจะส่งกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกคน

ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหา

¹ สานิตย์ โลหะชาละ, "รัฐธรรมนูญกับประชาชน", บทความที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ, กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, พ.ศ.2525, หน้า 35-37.

² คร.กมล ทองธรรมชาติ, วิวัฒนาการของระบอบรัฐธรรมนูญไทย, กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, พ.ศ.2520, หน้า 17-19.

กษัตริย์เป็นประมุข มีรัฐธรรมนูญที่มีความสำคัญๆเป็นเหตุให้มีรัฐสภาเท่านั้น ไม่นับรวมรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติม มีจำนวน 15 ฉบับ โดยมีนัยของคำปรารภในรัฐธรรมนูญไทย และอำนาจของผู้ปกครองกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนดังนี้

ฉบับที่ 1 รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2475(ฉบับชั่วคราว) เป็นนัยของการถ่ายโอนอำนาจระหว่างผู้ปกครองคือพระมหากษัตริย์ในระบอบสมบูรณาสิทธิราชย์ กับคณะราษฎรในระบอบประชาธิปไตย สิทธิเสรีภาพเน้นอำนาจผู้ปกครองโดยเฉพาะคณะราษฎรและสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยแต่ไม่มีการรับรองสิทธิเสรีภาพประชาชน

ฉบับที่ 2 รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2575(ฉบับถาวร) เป็นนัยของการประกาศความชอบธรรมแห่งอำนาจของกลุ่มปกครองใหม่ว่าเป็นประชาธิปไตยสมบูรณ์แบบ สิทธิเสรีภาพเน้นอำนาจของผู้ปกครองแต่รัฐบาลโดยคณะราษฎรเริ่มผ่อนคลายนโยบายการปกครองไปสู่พระมหากษัตริย์และรัฐสภามากขึ้น พร้อมกับการขยายสิทธิของประชาชนตามคุณวุฒิทางการศึกษา

ฉบับที่ 3 รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2589 เป็นนัยของความมุ่งมั่นของผู้ปกครองในการสร้างความทันสมัยทางการเมืองให้กับระบอบประชาธิปไตย สิทธิเสรีภาพเน้นเปิดช่องอำนาจการปกครองให้ผู้นำฝ่ายพลเรือนสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนมุ่งใช้เป็นเครื่องมือช่วงชิงอำนาจของผู้นำฝ่ายพลเรือน

ฉบับที่ 4 รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2490 เป็นนัยของการปลงความชอบธรรมทางอำนาจของผู้ปกครองเก่า และสร้างความชอบธรรมใหม่ให้กับผู้ปกครองที่ใช้กำลังบังคับ สิทธิเสรีภาพเน้นการเพิ่มพูนอำนาจให้แก่ผู้ปกครองฝ่ายทหารและราชการ มุ่งรัดรอนสิทธิทางการเมืองของประชาชน

ฉบับที่ 5 รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2492 เป็นนัยของการปรับรื้อกรรมวิธีในกระบวนการการได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญที่เปิดกว้างของกระบวนการมีส่วนร่วม สิทธิเสรีภาพเน้นอำนาจผู้ปกครองที่ตัวผู้นำและการถ่ายเทให้โน้มเอียงไปทางรัฐสภาด้วย สิทธิของประชาชนยังไม่มีอุปสรรคก่อกูลให้ยกระดับขึ้นได้

ฉบับที่ 6 รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2595 เป็นนัยของการดัดแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นฐานการรองรับการสืบทอดอำนาจการปกครองของคณะปกครองที่ใช้กำลังบังคับเข้ามา สิทธิเสรีภาพเน้นการสืบทอดอำนาจของผู้ปกครองที่เป็นทหาร สิทธิของประชาชนถูกจำกัดให้มีและใช้เพื่อรองรับกาเข้าสู่อำนาจของผู้ปกครอง

ฉบับที่ 7 รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2502 เป็นนัยของการสร้างความหวังเพื่อเปลี่ยนไปสู่อนาคตที่ดีกว่า โดยมอบอำนาจเด็ดขาดให้คณะผู้ปกครองที่ใช้กำลังบังคับเข้ามาเป็นผู้หยิบยื่นให้ สิทธิเสรีภาพเน้นอำนาจเบ็ดเสร็จของผู้ปกครอง โดยเฉพาะตัวผู้นำรัฐบาล สิทธิของประชาชนถูกปิดกั้นโดยสิ้นเชิง

ฉบับที่ 8 รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2511 เป็นนัยของการปฏิรูประบอบการปกครองโดยแน่วโน้มให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นของการแยกอำนาจบริหารออกจากอำนาจนิติบัญญัติ สิทธิเสรีภาพเน้นอำนาจสูงสุดของรัฐบาลเหนือรัฐสภาและเพิ่มพูนอำนาจของผู้ปกครอง โดยฐานสมาชิกแต่งตั้งอีกชั้นหนึ่งด้วย สิทธิทางการเมืองของประชาชนมีเพียงรูปแบบ แต่ไร้อำนาจที่แท้จริง

ฉบับที่ 9 รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2515 เป็นนัยของความระส่ำระสายของระบบรัฐสภา และความจำเป็นที่ผู้ปกครองจะต้องใช้อำนาจเผด็จการ สิทธิเสรีภาพเน้นอำนาจเด็ดขาดของผู้ปกครอง สิทธิประชาชนถูกปิดกั้น

ฉบับที่ 10 รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2517 เป็นนัยของการประกาศถึงยุครุ่งอรุณของสังคมใหม่ที่ประชาธิปไตยผลิบานอย่างเต็มรูปแบบ สิทธิเสรีภาพเน้นการจำกัดอำนาจผู้ปกครองและส่งเสริมสิทธิของประชาชน

ฉบับที่ 11 รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2519 เป็นนัยของการชี้ความล้มเหลวของการพัฒนาประชาธิปไตยและการเสนอแนวทางปฏิรูปใหม่ที่เป็นขั้นตอน สิทธิเสรีภาพเน้นการส่งเสริมเบ็ดเสร็จของผู้ปกครอง โดยกำหนดระยะเวลาให้มีการผ่อนคลายเป็นขั้นตอน สิทธิของประชาชนถูกกีดรอน

ฉบับที่ 12 รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2520 เป็นนัยของการจัดระเบียบสังคมใหม่โดยเร่งรัดและจัดความสำคัญเร่งด่วนของการพัฒนาเสียใหม่ สิทธิเสรีภาพเน้นความมั่นคงแข็งแรงของอำนาจฝ่ายปกครอง สิทธิของประชาชนถูกกีดรอน

ฉบับที่ 13 รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2521 เป็นนัยของการเคารพและความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในปกครอง สิทธิเสรีภาพเน้นการขยายตัวของอำนาจฝ่ายปกครองให้มีพื้นที่รองรับทั้งทหาร ข้าราชการ และพรรคการเมือง สิทธิทางการเมืองของประชาชนยังขาดอุปสรรคเกื้อกูล

ฉบับที่ 14 รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2534(ฉบับ รสช.) เป็นนัยของการปรับรื้อกติกาการปกครองใหม่ให้แก้ไขปัญหาสำคัญของชาติได้และมีความสอดคล้องกับของผู้ปกครองที่ใช้กำลังบังคับเข้ามา สิทธิเสรีภาพเน้นอำนาจเด็ดขาดของผู้ปกครอง สิทธิประชาชนถูกกีดรอน

ฉบับที่ 15 รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2534 เป็นนัยของการตอกย้ำถึงเจตนารมณ์ดั้งเดิมของการถ่ายโอนอำนาจจากพระมหากษัตริย์ว่าควรตกถึงมือประชาชนอย่างแท้จริง สิทธิเสรีภาพเน้นอำนาจปกครองของฝ่ายพรรคการเมืองโดยสงวนตำแหน่งผู้นำไว้ให้ผู้นำฝ่ายทหาร สิทธิประชาชนยังขาดอุปกรณ์คือ ล

สำหรับกฎหมายรัฐธรรมนูญของไทยฉบับที่ 28 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2539 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันนี้ประกอบด้วยหมวดใหญ่ 11 หมวดดังต่อไปนี้

- หมวดที่ 1 บททั่วไป
- หมวดที่ 2 พระมหากษัตริย์
- หมวดที่ 3 ลัทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย
- หมวดที่ 4 หน้าที่ของชนชาติไทย
- หมวดที่ 5 แนวนโยบายแห่งรัฐ
- หมวดที่ 6 รัฐสภา
 - ส่วนที่ 1 บททั่วไป
 - ส่วนที่ 2 วุฒิสภา
 - ส่วนที่ 3 สภาผู้แทนราษฎร
 - ส่วนที่ 4 บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง
 - ส่วนที่ 5 การประชุมร่วมกันของรัฐสภา
- หมวดที่ 7 คณะรัฐมนตรี
- หมวดที่ 8 ศาล
- หมวดที่ 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น
- หมวดที่ 10 ตุลาการรัฐธรรมนูญ
- หมวดที่ 11 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

จากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ทำให้ทราบว่า

1. รูปแบบของรัฐ หมวดที่ 1 บททั่วไป ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า “ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกไม่ได้” หมายความว่ารูปแบบของประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยว (Unitary State) มีรัฐบาลปกครองประเทศระดับเดียว ไม่มีการแบ่งแยกเป็นรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น ไม่มีมลรัฐย่อย ๆ แบ่งแยกออกไปเหมือนประเทศสหรัฐอเมริกา

2. ระบอบการปกครองของรัฐ หมวดที่ 1 บททั่วไป ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า

“ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” หมายความว่า ประเทศไทยของเราจะปกครองระบอบอื่นใดไม่ได้ นอกจากระบอบประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญยังได้บังคับไว้ว่า ต้องมีประมุขเป็นพระมหากษัตริย์เท่านั้น จะเป็นประธานาธิบดีหรือเรียกชื่ออย่างอื่นย่อมไม่ได้

3. อำนาจอิสระในการปกครองประเทศ หมวดที่ 1 บททั่วไปซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า

“อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาลตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ (อำนาจอธิปไตย) ต้องมาจากประชาชนเท่านั้น จะมาจากคนหนึ่งคนใด กลุ่มหนึ่งกลุ่มใดย่อมไม่ได้ และมอบให้พระมหากษัตริย์เป็นผู้ใช้อำนาจนั้นผ่านทางสถาบันทั้ง 3 ได้แก่ รัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล

4. ความเสมอภาคของประชาชนชาวไทย หมวดที่ 1 บททั่วไป ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

“ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิดหรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน” ประกอบกับมาตรา 25 หมวด 3 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” หมายความว่า ประชาชนชาวไทยทุกคนไม่ว่าชาติ ศาสนา นับถือศาสนาใด ย่อมได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน หรือพูดสั้นๆ ทุกคนเสมอกันภายใต้กฎหมายนั่นเอง

5. ลำดับชั้นของกฎหมายรัฐธรรมนูญ หมวดที่ 1 บททั่วไป ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

“บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้” หมายความว่า หากมีกฎหมายบทหนึ่งบทใดขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ ย่อมใช้บังคับมิได้ นั่นคือ กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายอยู่ในลำดับสูงสุดนั่นเอง

6. พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ตาม

บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ศึกษาได้จากหมวด 2 มีดังต่อไปนี้

- 6.1 องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้
- 6.2 ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้
- 6.3 พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

- 6.4 พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย
- 6.5 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะสถาปนาฐานันดรศักดิ์และพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- 6.6 พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นประธานองคมนตรีคนหนึ่งและองคมนตรีอื่นอีกไม่เกินสิบแปดคนประกอบเป็นคณะองคมนตรี
- 6.7 พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้พ้นจากตำแหน่ง ซึ่งข้าราชการในพระองค์และสมุหราชองครักษ์
- 6.8 พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เมื่อจะไม่ประทับอยู่และสมุหราชองครักษ์
- 6.9 พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เมื่อจะไม่ประทับอยู่ในอยู่ในราชอาณาจักรหรือจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้

7. สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ศึกษาได้จากหมวด 3 สิทธิ หมายถึง ผลประโยชน์หรืออำนาจอันชอบธรรมที่กฎหมายรับรองคุ้มครองให้ ดังนี้

- 7.1 มีสิทธิภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
- 7.2 มีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน
- 7.3 มีสิทธิทางการเมืองตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
- 7.4 มีสิทธิที่จะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงนั้นจะหนักกว่าโทษ ที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลากระทำความผิดมิได้
- 7.5 มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าไม่มีความผิดเมื่อตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา
- 7.6 มีสิทธิที่จะไม่ถูกจับกุม คุมขัง หรือตรวจค้นตัว ไม่ว่ากรณีใด ๆ เว้นแต่เป็นการกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
- 7.7 กรณีตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา แต่เป็นผู้ยากไร้ไม่สามารถจัดหาทนายความสำหรับตนเองได้ ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ
- 7.8 ผู้ได้รับโทษทางอาญาโดยคำพิพากษาถึงที่สุด หากภายหลังปรากฏตาม

คำพิพากษาที่รื้อฟื้นคดีใหม่ว่ามีได้เป็นผู้กระทำผิด ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับ
ค่าทดแทนและได้รับสิทธิที่เสียไปเพราะผลแห่งคำพิพากษา คือตาม
เงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

7.9 มีสิทธิในการครอบครองเคหสถาน ทรัพย์สิน และการสืบมรดก

7.10 มีสิทธิที่จะได้รับชดใช้ค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันควร กรณีถูก
เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

7.11 มีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองในครอบครัว เกียรติยศชื่อเสียง และ
ความเป็นอยู่ส่วนตัว

7.12 มีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

7.13 มีสิทธิที่จะฟ้องหน่วยงานราชการซึ่งเป็นนิติบุคคลให้รับผิดชอบเนื่องจากการ
กระทำของเจ้าพนักงาน

7.14 มีสิทธิที่จะประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรี
อย่างเป็นธรรม

7.15 จะใช้สิทธิในทางเป็นปฏิปักษ์ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และ
รัฐธรรมนูญมิได้เสรีภาพ หมายถึง สิทธิที่จะพูดจะทำการใด ๆ ได้
โดยปลอดจากอุปสรรค แต่ต้องไม่ละเมิดสิทธิของ
ผู้อื่น มีดังนี้

7.16 มีเสรีภาพภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

7.17 มีเสรีภาพในการนับถือศาสนา นิิกายของศาสนา หรือลัทธินิยม
ในทางศาสนา การปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อของตน แต่ต้องไม่
เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมือง และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย
หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

7.18 มีเสรีภาพในร่างกาย

7.19 มีเสรีภาพในเคหสถาน

7.20 มีเสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อ
ความหมายโดยวิธีอื่น

7.21 มีเสรีภาพในการศึกษาอบรม

7.22 มีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

7.23 มีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์
หรือหมู่คณะอื่น

7.24 มีเสรีภาพในการรวมกันเป็นพรรคการเมือง

- 7.25 มีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย
- 7.26 มีเสรีภาพในการเดินทาง การเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร
- 7.27 จะใช้เสรีภาพในทางที่เป็นปฏิปักษ์ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญมิได้

8. หน้าที่ของชนชาวไทยตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ศึกษาได้จากหมวด 4 หน้าที่ หมายถึงภารกิจที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย มีดังนี้

- 8.1 รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 8.2 ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริต
- 8.3 ป้องกันประเทศ
- 8.4 รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ
- 8.5 ปฏิบัติตามกฎหมาย
- 8.6 เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ
- 8.7 ช่วยเหลือราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ
- 8.8 รักการศึกษาอบรมตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ
- 8.9 รักษาทรัพย์สาธารณะและสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายบัญญัติ
- 8.10 พิทักษ์และปกป้องศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

9. หน้าที่ของรัฐตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ศึกษาได้จากหมวด 5 มีดังต่อไปนี้

- 9.1 ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช และบูรณภาพแห่งอาณาเขต
- 9.2 ต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อรักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐ และผลประโยชน์แห่งชาติ
- 9.3 ต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายและรักษาความสงบเรียบร้อยเพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินในการดำเนินชีวิต โดยปกติสุข

- 9.4 พึงส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศ
- 9.5 พึงจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพ
- 9.6 พึงจัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนและให้เป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว
- 9.7 พึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการของประเทศ
- 9.8 พึงสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะและวิทยาการต่าง ๆ
- 9.9 พึงรักษา ส่งเสริม และพัฒนาความเสมอภาคของชายและหญิง
- 9.10 พึงสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาพลเมืองของชาติ
- 9.11 พึงส่งเสริมประชาชนให้เข้าใจและเลื่อมใสศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 9.12 พึงส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจทางการคลังแก่ท้องถิ่น
- 9.13 พึงรักษาและส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ
- 9.14 พึงส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจในการปกครองส่วนท้องถิ่น
- 9.15 พึงจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง
- 9.16 พึงดำเนินการและสนับสนุนให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและยุติธรรม
- 9.17 พึงส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจทางการคลังแก่ท้องถิ่น
- 9.18 พึงกระจายรายได้สู่ชนบทอย่างทั่วถึง
- 9.19 จะต้องสงวนอาชีพบางประเภทที่สำคัญให้แก่คนไทย
- 9.20 พึงจัดการดำเนินงานเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานไปยังชนบทอย่างทั่วถึงจริงจังต่อเนื่อง และเป็นธรรม
- 9.21 พึงส่งเสริมการกีฬา การท่องเที่ยว และนันทนาการ
- 9.22 พึงบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งทดแทน
- 9.23 พึงดำเนินการเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการดำรงชีวิตของบุคคลให้สูงขึ้น
- 9.24 พึงดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินอย่างทั่วถึง
- 9.25 พึงสนับสนุนให้เอกชนมีบทบาทในทางเศรษฐกิจ
- 9.26 พึงวางนโยบายประชากรให้เหมาะสมกับทรัพยากรของชาติ ภาวะทางเศรษฐกิจ และสังคม และความเจริญในทางวิทยาการ
- 9.27 พึงสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อ

ประเทศชาติ หรือในการช่วยเหลือราชการ หรือปฏิบัติตามหน้าที่
 มนุษยธรรม หรือเนื่องจากสาธารณภัย

9.28 พึงจัดให้มีการสังคมสงเคราะห์

9.29 พึงช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้สูงอายุและผู้พิการ

9.30 พึงส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ และพึงคุ้มครองแรงงาน

9.31 พึงส่งเสริมการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน โดยทั่วถึง

9.32 พึงจัดให้มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่สอดคล้องกับแนวนโยบาย

แห่งรัฐ

จะเห็นได้ว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญได้กำหนดความสัมพันธ์อย่างเกี่ยวเนื่องกับชนชาวไทย ตั้งแต่สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หน้าที่ของชนชาวไทยและแนวนโยบายแห่งรัฐ อาจสรุปได้ว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายแม่บทของกฎหมายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรและกฎหมายอื่นๆ อีกมากมายอันเป็นการประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

ข้อมูลในบทนี้เป็นกรรวบรวมข้อมูลที่มีความสำคัญในการเป็นข้อมูลนิทรรศการ การรวบรวม เรื่องของประชาธิปไตยในรูปแบบต่าง ความเป็นมา ประวัติ และความหมาย เป็นการปูพื้นฐานในการทำความเข้าใจรัฐธรรมนูญ และมีการรวบรวมเนื้อหา ความหมาย ประวัติ และการตีความหมายของรัฐธรรมนูญเพื่อให้เข้าถึงความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

จากการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ใช้ในการจัดแสดงและเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจกับความหมาย ประวัติและความสำคัญของรัฐธรรมนูญที่มีผลกับประชาชนดังที่กล่าวมาแล้ว ในบทนี้จะกล่าวถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความเหมาะสม และวิธีการจัดนิทรรศการที่มีความเหมาะสม รวมถึงการกำหนดกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ตัวอย่างงานนิทรรศการที่ใกล้เคียงในบทต่อไป และตัวอย่างงานนิทรรศการที่ใกล้เคียง โดยจะแบ่งเนื้อหาในบทนี้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับการออกแบบนิทรรศการ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวอย่างงานนิทรรศการที่ใกล้เคียง

ส่วนที่ 4 กฎเกณฑ์ในการใช้วิเคราะห์ตัวอย่างงานนิทรรศการที่ใกล้เคียง

ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย

วิจัยฉบับนี้มุ่งที่จะหาแนวทางการออกแบบนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์รัฐธรรมนูญไทย เพื่อให้ความรู้และกระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญของรัฐธรรมนูญ ประชาชนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก พระราชบัญญัติการเลือกตั้งได้กำหนดให้ประชาชนไทยที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี มีสิทธิในการเลือกตั้ง ที่ได้รับการเปลี่ยนจากอายุ 20 ปีแล้วนั้น ประชาชนที่มีสิทธิในการเลือกตั้งมีจำนวนมากขึ้น สังเกตได้ว่าประชาชนไทยที่มีอายุ 18-20 ปีนั้น กลุ่มบุคคลดังกล่าวมีความสำคัญต่อการเลือกตั้ง ในการเลือกบุคคลที่เป็นตัวแทนการใช้อำนาจแทนประชาชนในการบริหารประเทศอย่างมาก จากการที่ให้ความรู้เรื่องรัฐธรรมนูญนั้นจำเป็นต้องมีการให้ความรู้กับกลุ่มบุคคลที่มีอายุที่ต่ำกว่า 18 ปีเนื่องจากเป็นกลุ่มบุคคลจะมีการพัฒนาต่อไปและกลายเป็นบุคคลที่มีสิทธิการเลือกตั้ง เห็นได้ว่า กลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้อยู่ในช่วงวัยรุ่นอายุ 15-20 ปี

จากการศึกษาจิตวิทยาทั่วไป¹⁰ของวัยรุ่น การพัฒนาการทางจิตใจเริ่มจาก

- ทำความเข้าใจรู้จักตนเอง
- รู้จักรับผิดชอบและต้องการอิสระ
- มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนและคนอื่นๆ ในวัยเดียวกัน และหาบุคคลอื่นที่

ยึดเหนี่ยว

- มีลักษณะทางสังคมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- ก้าวร้าว อารมณ์รุนแรง ชอบการทำทาย ปฏิวัติ
- สติปัญญาก้าวหน้ารวดเร็ว สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยเหตุผลกับสิ่งที่เป็น

นามธรรม

วิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ ได้ดี

- มีประสิทธิภาพในการรับสิ่งใหม่และการจำสูง

กลุ่มเป้าหมายกำลังปรับตัวให้เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น มีความรับผิดชอบ มีการแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล เริ่มเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

ฉะนั้นกลุ่มเป้าหมายนี้เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ที่ความจำเป็นจะต้องให้ความรู้ ความหมาย และความสำคัญของรัฐธรรมนูญ ที่เป็นกฎหมายสูงสุดในการที่ประชาชนจะได้ใช้รัฐธรรมนูญในการปกป้องสิทธิส่วนบุคคลและใช้รัฐธรรมนูญในการควบคุมผู้แทนราษฎรที่มีหน้าที่ในการบริหารประเทศ

กลุ่มเป้าหมาย ประชาชน	อายุ	15-20 ปี
	เพศ	ชาย หญิง
	การศึกษา	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป

ในส่วนต่อไปจะกล่าวถึงรายละเอียดของการออกแบบนิทรรศการ ดังต่อไปนี้

¹⁰ภาควิชาจิตวิทยา, จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: บรรณกิจเทรดดิ้ง, พ.ศ.2518, หน้า 74-80.

ส่วนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบนิทรรศการ

หลักการจัดนิทรรศการ¹¹

เอดการ์ เดล (Edgar Dale) ได้แนะนำการจัดนิทรรศการให้ได้ผลดีเอาไว้ 8 ประการ คือ

1. การจัดแต่ละครั้งควรมีแนวความคิดเพียงอย่างเดียว
2. ควรเลือกสถานที่ที่เหมาะสมและสะดวกในการเข้าชม
3. ต้องให้ผลชมเข้าใจง่าย และเสียเวลาน้อยที่สุด คือ จะต้องใช้ทัศนะวัสดุประเภท ภาพ ของจริง ของจำลอง และวัสดุสามมิติอื่นให้มากที่สุด เท่าที่ทำได้ เพราะเป็นการดูมากกว่าอ่าน
4. ใช้คำอธิบายสั้นๆ ข้อความใดๆ มองเห็นชัดเจนแต่ไกล
5. แสงมีบทบาทในการจัดนิทรรศการ
6. สีที่สะดุดตาช่วยเร้าความสนใจและนำติดตาม
7. ควรให้ผู้เข้าชมได้มีส่วนร่วมตามความเหมาะสม
8. ควรจัดเรื่องราวหรือกลุ่มวัสดุที่จัดแสดงเป็นหมวดหมู่ และต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

ระบบทางสัญจร (CIRCULATION)

ระบบทางสัญจร หมายถึง การจัดระบบทางสัญจรภายในนิทรรศการสำหรับการจัดความสำคัญของที่วาง และระบบทางสัญจรมีความสำคัญต่อเนื่องในแต่ละเนื้อที่ใช้สอย ซึ่งมีผลดีในแง่การทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจในสิ่งที่แสดงมากขึ้น การจัดระบบทางสัญจรมีอยู่ด้วยกันหลายแนวทาง ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของนิทรรศการนั้นๆ แต่โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะให้ความรู้สึกที่ไม่บังคับ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การควบคุมผู้ชมในจุดนี้จึงควรออกแบบให้จุดเข้า-ออกอยู่ในที่เดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ในบางที่อาจทำตรงข้ามกัน แต่ยังอยู่ในสายตาของพนักงานที่มองเห็นโดยง่าย

การจัดแนวทางการเคลื่อนที่ของผู้ชมย่อมขึ้นกับเนื้อหาที่แสดง¹² ระยะเวลาการจัดระบบทางเดินในนิทรรศการ โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

1. ทางเข้า - ทางออก ทางเดียวกัน (Centralized system of access)

¹¹ผ.ศ. บุญเกื้อ คอระหาเวช, การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, พ.ศ.2526, หน้า 92-93.

¹²เป็รื่อง กุมุท, เทคนิคนิทรรศการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น, พ.ศ.2526, หน้า 1-15

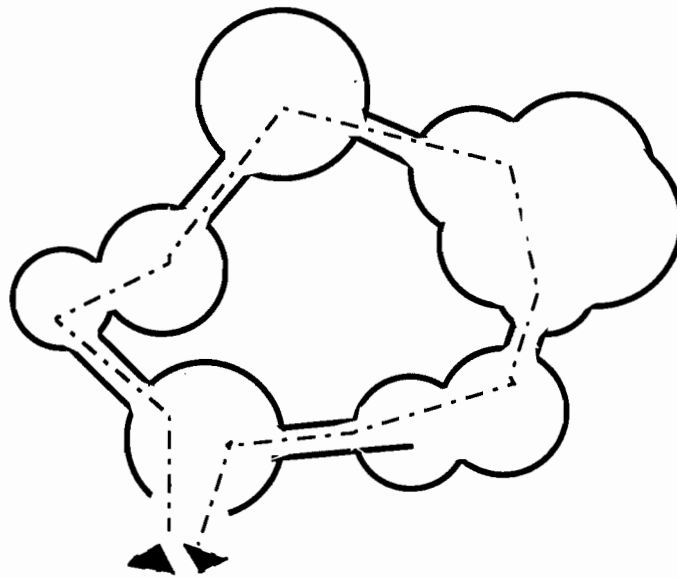
เป็นการจัดผังแบบที่ทางเข้าทางออกเพียงทางเดียว ทิศทางการเดินเหมือนการไหลเวียนของโลหิต คือ กำหนดทิศทาง สำหรับการเคลื่อนไหวของผู้ชมไว้อย่างตายตัว จากจุดเริ่มต้นเคลื่อนที่ไปเรื่อยๆ จนกระทั่งจบ ก็กลับมาที่เดิมอีกครั้ง ความต่อเนื่องของแนวทางการเคลื่อนที่จะอาศัยเทคนิคสถาปัตยกรรม เช่น รูปร่างบันได ฯประโยชน์สำคัญของระบบนี้คือ สามารถจะควบคุมและรักษาความปลอดภัยได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อเสียของระบบนี้คือ ผู้ชมจะถูกบังคับให้ต้องชมสิ่งที่จัดแสดง

2. ทางเข้า - ทางออก ไม่บังคับ (Decentralized system of access)

เป็นการจัดผังแบบที่ทางเข้า - ทางออกไม่ได้กำหนดตายตัวแน่นอน ผู้ชมจะสามารถเดินชม นิทรรศการได้อย่างอิสระเป็นการจัดระบบทางเดินไม่บังคับ

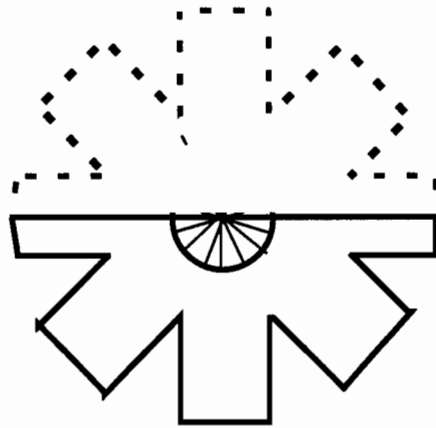
ผังการจัดระบบทางเดินแบบต่างๆ

Chain layout การวางผังแบบต่อเนื่อง เป็นการจัดโดยนำเอาหน่วยที่แตกต่างกันเข้ามาเชื่อมต่อ
เนื่องกัน

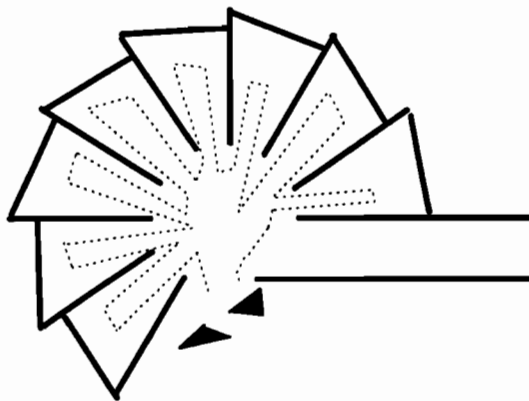
ภาพประกอบที่ 1

Star shape การเข้าจากจุดศูนย์กลางของผังรูปซึ่งผู้ชมไม่สามารถเคลื่อนไหวย่างสะดวก และ
สามารถแยกออกต่างหากได้ ความสมดุลย์ของการจัดแกน ทำให้เกิดปัญหาได้

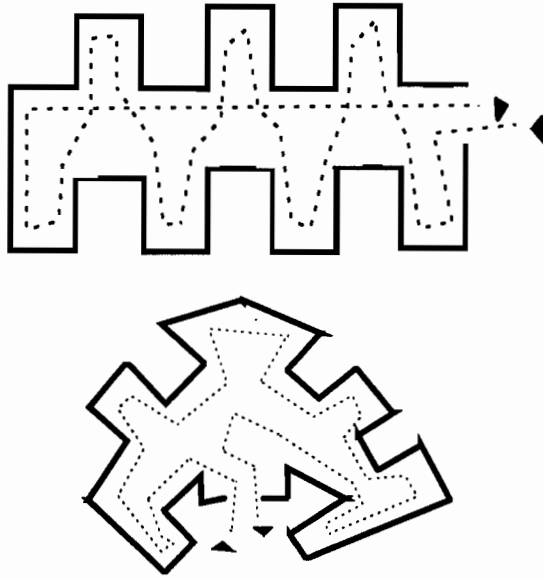
ภาพประกอบที่ 2

Fan shape การเข้าจากกลางผังรูปพัด ทำให้มีโอกาสในการเลือกชมมาก แต่ผู้ชมต้องตัดสินใจในการเลือกชมแล้ว ในทางจิตวิทยา ผู้ชมจะไม่ชอบนักเพราะรู้สึกเป็นการบังคับเกินไปและจุกจุกเป็นจุดที่วุ่นวาย

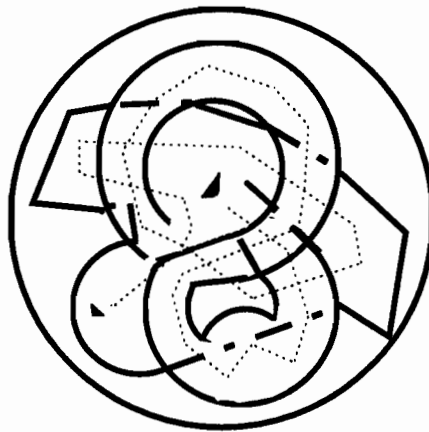
ภาพประกอบที่ 3

Comb type layout เป็นการวางผังโดยมีทางเดินกลางเป็นหลัก มีส่วนให้เลือกชมในเวลาเดียวกัน ทางเข้าอาจเข้าทางด้านปลาย ด้านใดด้านหนึ่ง หรืออาจให้มีทางเข้าอยู่ตรงกลาง ซึ่งผู้ชมสามารถไปทางซ้ายหรือขวา เป็นการเพิ่มขอบเขตการเลือกชม

ภาพประกอบที่ 4

Weaving freely layout ผังรูปสานไปมาอย่างอิสระ ปกติมักใช้ทางลาดช่วย และองค์ประกอบที่นำสนใจภายในเป็นตัวชักนำการจัดแบบนี้อาจจะทำให้ผู้ชมหลงทางได้ ถ้าลักษณะทางเรขาคณิตเป็นแบบต่อเนื่องกันหมด ใช้ในที่มีการจัดแสดงแบบทางเดินแคบๆ

ภาพประกอบที่ 5

แสงสว่าง¹³ (LIGHTING)

1. ชนิดของแสงสว่างที่ใช้ในนิทรรศการ

- 1.1 แสงสว่างธรรมชาติ
- 1.2 แสงสว่างประดิษฐ์ ได้แก่ แสงที่เกิดขึ้นจากการใช้ไฟฟ้า
- 1.3 แสงสว่างประสมระหว่างธรรมชาติกับประดิษฐ์

2. คุณสมบัติของแสงสว่าง

แสงสว่างธรรมชาติ มีชีวิตจิตใจเปลี่ยนไปตามฤดูกาล และตามทิศ และตามธรรมชาติของอากาศ บางวันไม่มีแสงจากทิศทางต่างๆก็ไม่เหมือนกัน เช่น แสงทิศเหนือมีสีน้ำเงินมาก เข้มข้นเหมาะสำหรับภาพเขียน แสงจากทิศใต้ร้อนกว่ามีสีเหลืองและแดงมากกว่าเหมาะสำหรับประติมากรรม เป็นต้น

ส่วนแสงสว่างประดิษฐ์ แก้ไขเปลี่ยนแปลงได้และคุณภาพคงที่ ในด้านความสะดวกแล้วแสงสว่างประดิษฐ์สะดวกกว่าและจัดทำงานง่าย แสงที่สามารถทำขึ้นเป็นแสงธรรมชาติ โดยแสงสว่างประดิษฐ์ตามธรรมดา นั้นแสงสว่างประดิษฐ์มีสีแดงสามารถแก้ไขโดยใช้หลอดสีน้ำเงิน แต่ก็ต้องเพิ่มแรงไฟฟ้าขึ้นไปอีก

3. การกำหนดความแรงของแสงสว่าง

ได้เคยทดลองกับพิพิธภัณฑ์ต่างๆ แต่ก็ไม่สามารถสร้างมาตรฐานได้ว่า ของชนิดใดต้องการแสงสว่างเท่าไร นอกจากนั้นในสภาพภูมิศาสตร์ของแต่ละแห่งก็แตกต่างกัน เช่น ที่ลอนดอนแสงสว่างในอาคารต้องการประมาณ 6-7 % ของแสงภายนอก แต่ที่สเปนต้องการเพียง 2 % แต่โดยหลักการแล้ว พิพิธภัณฑ์ต้องการแสงสว่างที่เพียงพอให้เห็นของต่างๆอย่างชัดเจนแต่ไม่จ้าจนพร่า ก็คือต้องการแสงที่อ่อนนุ่ม

4. ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากแสงสว่าง

ตามธรรมชาติของแสงสว่างทำให้ตาพร่าเกิดเงาสะท้อน ฉะนั้นในด้านเทคนิคจะต้องระวังและแก้ปัญหาในเรื่องแสงสะท้อนและแสงสว่างในระดับสายตาที่ทำให้พร่า การกระทบของแสงสว่าง วัตถุที่จัดตั้งแสงบางชนิดจะมีค่าหรือเสียความงามไปขึ้นอยู่กับแสงสว่างแต่โดยทั่วไปแล้วจะต้องหลีกเลี่ยงไม่ให้แสงสว่างอยู่ในระดับเดียวกับวัตถุ แสงสว่างที่ดีที่สุดสำหรับภาพเขียน คือ แสงที่มาจากข้างบนหรือเหนือศีรษะ ฉะนั้นพิพิธภัณฑ์หรือที่จัดแสดงภาพเขียนจึงมักนิยมแสงสว่างจากหลังคา

¹³ร.ศ. ศุคติ ทิพพัส, หลักการเบื้องต้นในการจัดองค์ประกอบในงานสถาปัตยกรรม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, พ.ศ.2530, หน้า 40-50.

5. ทางเดินของแสงสว่าง

การใช้แสงธรรมชาติ หรือแสงสว่างประดิษฐ์ ทางเดินของแสงต้องเดินมาที่วัตถุ ไม่ใช่ส่องแสงมาจากคนดูหรือพื้นห้อง และแสงสว่างจะต้องกระจกระบายไปทั่วห้องด้วย แต่เทคนิคได้เปลี่ยนแปลงไปหลายแบบ เช่นบางแห่งใช้ห้องมืดใช้ไฟฟ้าในตู้จัดแสดงจับที่วัตถุให้วัตถุเด่น บางแห่งใช้แสงสว่างธรรมชาติสำหรับความสว่างของห้องและใช้แสงสว่างประดิษฐ์พุ่งไปที่วัตถุ

6. การแสงสว่างในเนื้อที่จัดการแสดง

จะใช้ทั้งแสงสว่างธรรมชาติและแสงสว่างประดิษฐ์ ร่วมกันตามความเหมาะสม โดยมีหลักการ คือ

6.1 ใช้แสงสว่างตามธรรมชาติสำหรับแสงสว่างของห้อง และการพักผ่อนทางสายตาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้ต่อเนื่อง

6.2 ใช้แสงสว่างประดิษฐ์ สำหรับวัตถุ เป็นเทคนิคพิเศษในการจัดแสดงเพื่อสร้างบรรยากาศของการรับรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งการแก้ปัญหาแสงสว่างตามธรรมชาติที่อาจไม่สม่ำเสมอทั้งวัน

ในการจัดแสดงในนิทรรศการนั้นทำให้มีผลกระทบต่ออารมณ์และมีส่วนกระตุ้นความรู้สึกของผู้เข้าชมนิทรรศการเป็นอย่างมาก

สีที่ใช้ในการจัดนิทรรศการ

การใช้สีในการจัดนิทรรศการนับเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการชักจูงหรือดึงดูดความสนใจจากผู้ชมได้มาก การใช้สีที่เหมาะสมกับเรื่องราวจะทำให้นิทรรศการนั้นน่าสนใจยิ่งขึ้น

คุณค่าของสี หมายถึง ค่าน้ำหนักอ่อนและเข้มของแต่ละสีที่สามารถให้ความรู้สึกต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดอารมณ์มีดังนี้

สีแดง มีพลังในการกระตุ้นอารมณ์สูงสุด สื่อความหมายของความร่าเริง ความกล้าหาญ ร่าเริง ในทางตรงกันข้ามหมายถึงความชั่ว อันตราย ความเกลียด และอหังการ

สีเหลือง เป็นสีที่รองจากสีขาว จัดเป็นสีบริสุทธิ์ ให้ความอบอุ่น สว่าง รุนแรง คดโกง ความเขลา เจ็บใจ และทำให้สมองมีประสิทธิภาพสูงสุด

สีเขียว อยู่กลุ่มเดียวกับสีฟ้าคือสันติภาพ ความหวัง ความบริสุทธิ์ สดใส น่ารักในทางตรงกันข้ามให้ความรู้สึกกริษา น่าสะพรึงกลัว

สีน้ำเงิน หมายถึงความจริง ความปราดเปรื่อง ความสงบ สมานธิ สง่า ในทางตรงกันข้ามให้ความรู้สึกเย็นชา ความเป็นจริง

สีม่วง ให้ความรู้สึกยวนใจสงบ ลึกลับ ขรึม และความโศรกเศร้ารองจากสีดำ แสดง
ความมีพลัง

สีดำ แสดงความเข้ม ความกลัว ความกักขะ ในทางตรงข้ามคือ พลัง

สีขาว เป็นสัญลักษณ์ของแสงสว่าง ชัยชนะ ความบริสุทธิ์ ในทางตรงกันข้าม แสดง
ความมืดมิด ความว่าง ปัสสาวะ

การเลือกใช้สีต้องมีความระมัดระวังเพราะอาจทำให้เกิดผลทางด้านตรงกันข้าม

จากหลักการออกแบบนิทรรศการและข้อมูลที่กล่าวมาแล้วนั้น มีความจำเป็นที่จะได้นำมา

กล่าวสรุปเป็นกฎเกณฑ์ ในการวิเคราะห์ตัวอย่างงานนิทรรศการที่ใกล้เคียงต่อไปนี้ ทฤษฎีการ
ออกแบบนิทรรศการ ระบบทางสัญจร เทคนิคการใช้แสงสว่าง การใช้สีที่เหมาะสม หลังจากการกล่าวถึง
ตัวอย่างนิทรรศการที่ใกล้เคียงแล้ว ในส่วนต่อไปจะกล่าวถึงตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับงานวิจัย

ส่วนที่ 3 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวอย่างงานนิทรรศการที่ใกล้เคียง

ในส่วนนี้เป็นการแนะนำตัวอย่างงานนิทรรศการที่ใกล้เคียงกับงานวิจัย เพื่อนำไปใช้ในการ
การวิเคราะห์การออกแบบในบทต่อไป โดยมีความใกล้เคียงในส่วนของเนื้อหาของงานวิจัย ตัวอย่างงาน
นิทรรศการที่ใกล้เคียงที่จะกล่าวในบทนี้มี 3 ตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 Ronald Reagan Presidential Library Public Exhibition

ตัวอย่างที่ 2 National Civil Rights Museum

ตัวอย่างที่ 3 Birmingham Civil Rights Institute

ตัวอย่างที่ 1 Ronald Reagan Presidential Library Public Exhibition

เป็นพิพิธภัณฑ์ประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา Ronald Reagan

ตั้งอยู่ที่ The Valley-Thousand Oaks area of California ,USA

พื้นที่ในการจัดนิทรรศการ 23,000 ตารางฟุต

เป็นพิพิธภัณฑ์ที่เก็บสิ่งของที่ประธานาธิบดี ได้รับในช่วงที่ดำรงตำแหน่งและเรื่องราว
ต่างๆของประธานาธิบดี

ภาพประกอบที่ 6

ตัวอย่างที่ 2 National Civil Rights Meseum

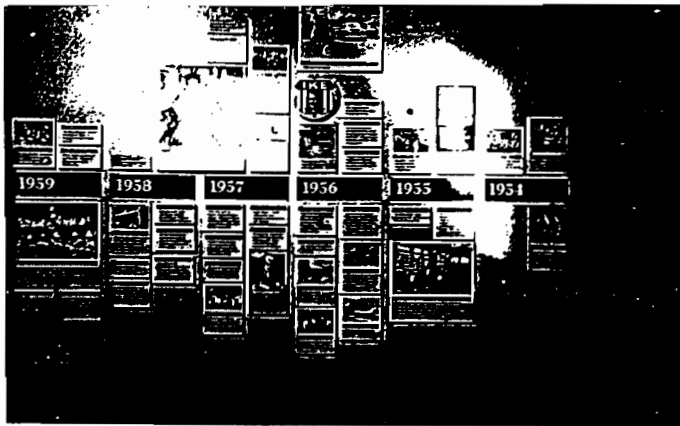
เป็นพิพิธภัณฑ์ชีวิต และการก่อกวนทางด้านสีผิว และการเมืองของประเทศอเมริกา
สถานที่ตั้ง Tennessee, USA

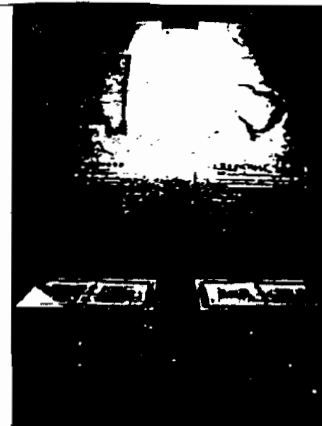
ภาพประกอบที่ 7

ตัวอย่างที่ 3 Birmingham Civil Rights Institute

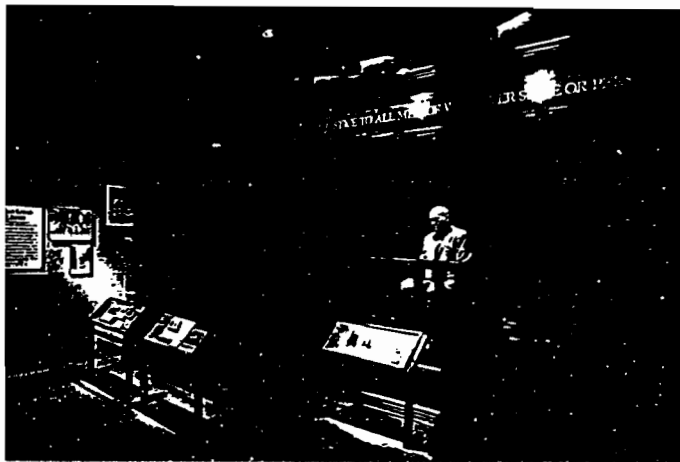
พิพิธภัณฑ์ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเมืองทางใต้
ที่ตั้ง BIRMINGHAM, USA.

9

10

ภาพประกอบที่ 8

จากงานวิจัยที่มุ่งเน้นหาแนวทางในการออกแบบนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์รัฐธรรมนูญไทยนั้น ในบทนี้ที่มีการทบทวนการออกแบบนิทรรศการ ทางสัญจร เทคนิคการใช้แสงสว่าง การใช้สีกับนิทรรศการที่ผ่านมาแล้วนั้น สามารถที่จะกำหนดกฎเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตัวอย่างงานนิทรรศการที่ใกล้เคียงในบทต่อไปได้ดังนี้

กฎเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีดังนี้

1. การมีแนวความคิด และวัตถุประสงค์ของนิทรรศการ
2. ระบบทางสัญจรในนิทรรศการ
3. แสงที่เหมาะสมในนิทรรศการ
4. การใช้สีที่เหมาะสมกับนิทรรศการ
5. การใช้เทคนิคต่างๆในการจัดแสดงกับนิทรรศการ

การวิจัยในบทนี้เป็นการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย บททบทวนการออกแบบเพื่อหากฎเกณฑ์ในการวิเคราะห์งาน งานตัวอย่าง และกฎเกณฑ์ในการวิเคราะห์งานที่จะนำไปใช้ในบทต่อไป

บทที่ 4

บทวิเคราะห์

เนื้อหาในบทนี้จะเป็นการนำข้อมูลตัวอย่างงานนิทรรศการที่ใกล้เคียงในบทที่ 3 นำมาวิเคราะห์ตามกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้แล้ว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบนิทรรศการรัฐธรรมนูญไทยที่เหมาะสม กระตุ้นความรู้สึกต่อนิทรรศการต่อไป

ตัวอย่างงานนิทรรศการที่ใกล้เคียงที่นำมาวิเคราะห์นั้นมี 3 ตัวอย่างด้วยกัน ดังนี้

1. National civil Rights Museum
2. Ronald Reagan Presidential library Public Exhibition
3. Birmingham Civil Rights Institute

โดยในการวิเคราะห์จะทำการวิเคราะห์ตามกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในบทที่ 3 แล้วโดยมุ่งเน้นหาแนวทางการออกแบบที่มีความเหมาะสมทั้งการใช้งานและผลกระทบต่อความรู้สึกดังนี้

1. แนวความคิดและ วัตถุประสงค์ของนิทรรศการ
2. ระบบทางสัญจรในนิทรรศการ
3. แสงที่เหมาะสมในนิทรรศการ
4. การใช้สีที่เหมาะสมกับนิทรรศการ
5. การใช้เทคนิคต่างๆ กับนิทรรศการ

ต่อไปจะกล่าวถึงการวิเคราะห์และบทวิเคราะห์งานนิทรรศการตัวอย่าง

1. แนวความคิดและวัตถุประสงค์ของนิทรรศการ

ในการจัดนิทรรศการในแต่ละครั้งนั้น การที่ผู้ออกแบบนิทรรศการ ได้มีการจัดวางแนวความคิดที่ชัดเจน และมีจุดประสงค์ที่ชัดเจนจะเป็นตัวกระตุ้นและบ่งบอกความหมายต่างๆต่อกลุ่มเป้าหมายได้ถูกต้องและประสบความสำเร็จ

จากตัวอย่างที่ 1 National Civil Rights Museum

เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีแนวความคิดเกี่ยวกับชีวิต การเมือง สิทธิและเสรีภาพ วัตถุประสงค์ที่จะให้ความรู้ในเรื่องการเมือง สิทธิเสรีภาพ

ภาพประกอบที่ 11 ภาพคนเดินประท้วงและภาพภายในร้านกาแฟ

เห็นได้ว่าจากแนวความคิดที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพที่เกี่ยวเนื่องกันกับชีวิตความเป็นอยู่ การเมือง ในนิทรรศการ โดยรวมจึงสามารถที่จะแสดงให้เห็นถึงความชัดเจนของการออกแบบที่แสดงถึงการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพจากหุ่นที่ขึ้นถือป้ายข้อความต่างๆ ชีวิตความเป็นอยู่จากจัดแสดงบรรยากาศร้านกาแฟ การเมืองจากข้อความหนังสือพิมพ์เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่ให้ความรู้ในเรื่องต่างนั้นอย่างชัดเจน

จากตัวอย่างที่ 2 Ronald Reagan Presidential Library Public Exhibition

เป็นนิทรรศการที่มีแนวความคิดที่นำเสนอความเป็นประธานาธิบดีของอเมริกา มีวัตถุประสงค์ที่แสดงความยิ่งใหญ่ ความนิยมต่อประชาชนและประเทศต่างๆ ความฉลาดและความสามารถของประธานาธิบดี

ภาพประกอบที่ 12 ภาพนิทรรศการภายใน Ronald Reagan Presidential Library Public Exhibition

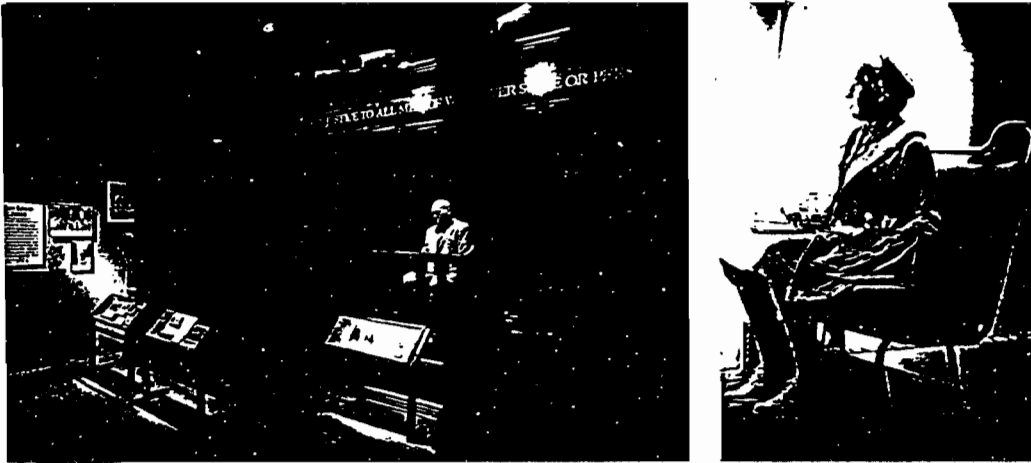
จากแนวความคิดที่จะนำเสนอความยิ่งใหญ่และความนิยม ทำให้แนวการออกแบบนิทรรศการนำเสนอข้อมูลต่างดูน่าเชื่อถือ มีความยิ่งใหญ่และดูดี แสดงความเป็นชาติอเมริกา ซึ่งสามารถเป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้ดี มีความน่าเชื่อถือ

จากตัวอย่างที่ 3 Birmingham Civil Rights Institute

เป็นนิทรรศการที่มีแนวความคิดที่เล่าเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเมืองทางใต้ โดยเน้นความเปลี่ยนแปลงในเมืองเบอร์มิงแฮม มีวัตถุประสงค์ให้ความรู้

ภาพประกอบที่ 13 ภาพนิทรรศการภายใน Birmingham Civil Rights Institute

ภาพประกอบที่ 14 ภาพนิทรรศการภายใน Birmingham Civil Rights Institute

จากการที่มีการวางแนวความคิดในของการจัดนิทรรศการที่มีแนวความคิดกว้างเกินไปในเรื่องชีวิตและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของชาวเมืองทางใต้ ที่มุ่งเน้นในการให้ความรู้เพื่อการศึกษาสภาพโดยรวมทำให้รูปแบบของการออกแบบนิทรรศการมีความเรียบง่ายและไม่ซับซ้อน

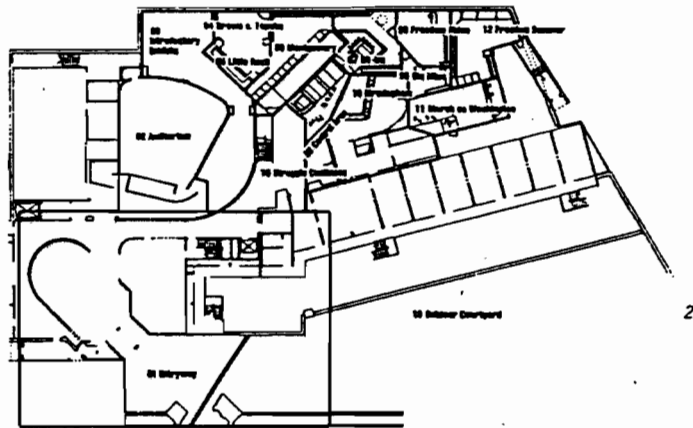
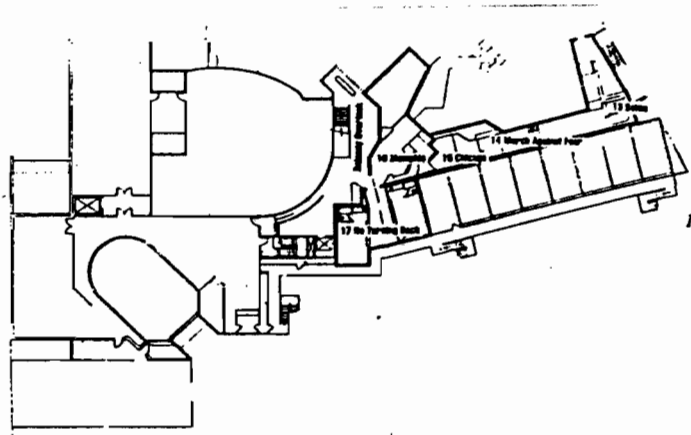
จากการวิเคราะห์แนวความคิดและวัตถุประสงค์ของตัวอย่างงานนิทรรศการทั้ง 3 ตัวอย่างทำให้เห็นได้ว่าการออกแบบนิทรรศการรัฐธรรมนูญไทยที่จะได้ผลประสบความสำเร็จและสามารถนำเสนอความคิดได้ดีนั้น การกำหนดของแนวความคิดและขอบเขตของวัตถุประสงค์และแนวการออกแบบที่มีความชัดเจน จะง่ายต่อการสื่อสารกับผู้ชมเข้าใจได้มากขึ้น

2. ระบบทางสัญจรในนิทรรศการ

การจัดนิทรรศการทางสัญจรในนิทรรศการมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ในการที่จัดทางเหมาะสมกับเนื้อหา และความต่อเนื่องของเนื้อหา รวมถึงพื้นที่ในการหยุดชมนิทรรศการส่วนต่างๆ

จากตัวอย่างที่ 1 National Civil Rights Museum

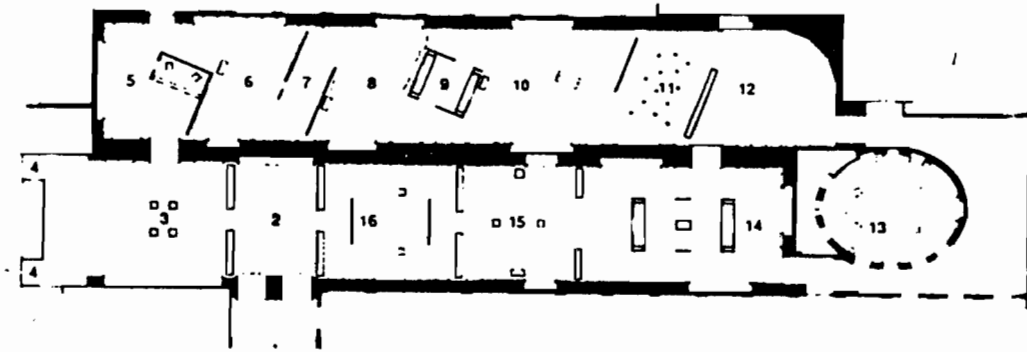
เป็นการจัดทางสัญจรเป็นลักษณะเข้าออกทางเดียวและบังคับทางเดินให้เข้าเนื้อหาในนิทรรศการเป็นส่วนๆต่อเนื่องกัน ทางสัญจรของนิทรรศการเป็น 2 ชั้นเป็นการตัดแปลงจาพื้นที่จากโรงแรม มีพื้นที่ชมนิทรรศการแต่ละส่วนประมาณ 30 คน

ภาพประกอบที่ 15 แผนผัง National Civil Rights Museum

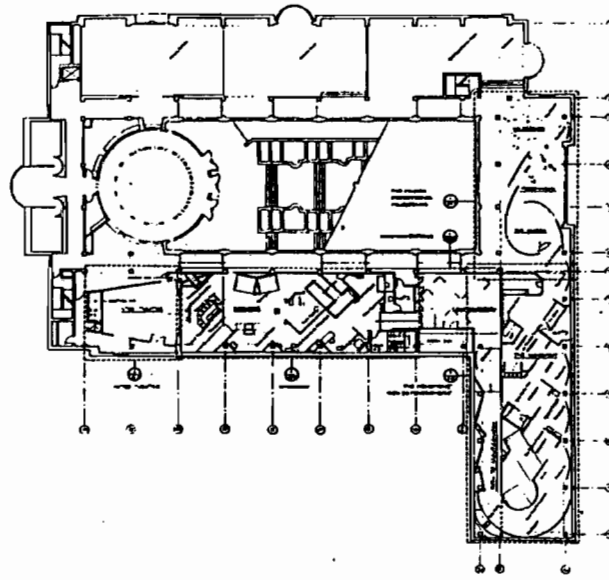
เป็นการบังคับให้ผู้ชมเดินดูนิทรรศการตามเนื้อหาที่เกิดขึ้นตามลำดับซึ่งเป็นการง่ายต่อการทำความเข้าใจลำดับเนื้อเรื่องของนิทรรศการ สำหรับนิทรรศการที่มีความเกี่ยวเนื่องกันของเนื้อหาไม่สับสนในการเดิน มีการจัดพื้นที่สำหรับชมนิทรรศการที่ดี และเป็นพื้นที่ระบายอากาศที่ดี

จากตัวอย่างที่ 2 Ronald Reagan Presidential library Public Exhibition
เป็นการจัดทางสัญจรทางเข้าออกทางเดียว แต่ไม่บังคับทางในการชมนิทรรศการ

ภาพประกอบที่ 16 แผนผัง Ronald Reagan Presidential library Public Exhibition
เป็นการจัดทางสัญจรที่ให้ความสะดวกในการที่ผู้ชมสามารถเลือกส่วนใดก่อนดี เป็นการง่ายต่อการจัดนิทรรศการ และเหมาะสมกับเนื้อหาที่ไม่มีความต่อเนื่องกัน แต่อาจมีการติดขัดหากนิทรรศการส่วนใดได้รับความสนใจมากและผู้ชมอาจได้เนื้อหาไม่ครบ

จากตัวอย่างที่ 3 Birmingham Civil Rights Institute
เป็นการจัดทางสัญจรทางเข้าออกทางเดียว และบังคับทางในการชมนิทรรศการชมเนื้อหาเป็นส่วนๆต่อเนื่องกัน

ภาพประกอบที่ 17 แผนผัง Birmingham Civil Rights Institute

เป็นการจัดทางสัญจรทางเดียวมีความคดเคี้ยวทำให้มีพื้นที่ในการจัดนิทรรศการเพิ่มขึ้น ในพื้นที่จำกัดและมีเนื้อหามากเป็นการแก้ปัญหาที่ดี แต่อาจทำให้ระยะทางในการชมนิทรรศการมีเพิ่มขึ้นผู้ชมอาจจะเกิดอาการล้าได้

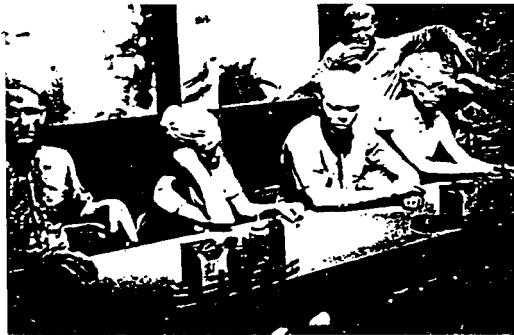
จากการวิเคราะห์ทางสัญจรของตัวอย่างแล้วนั้นในการจัดทางสัญจรนิทรรศการรัฐธรรมนูญไทยที่มีเนื้อหาต่อเนื่องและมากมาย ในการจัดแสดงจึงต้องคำนึงถึงเนื้อหา นิทรรศการ ระยะทางในการชมพื้นที่ในการชมตลอดจนรูปแบบของทางสัญจรที่เหมาะสม กับเนื้อหาที่สุด ทางสัญจรที่เหมาะสมกับนิทรรศการรัฐธรรมนูญ เป็นการผสมผสานของทางสัญจรแบบบังคับและทางสัญจรแบบอิสระที่เป็นไปตามเนื้อหา

3. การใช้แสงในนิทรรศการ

การจัดนิทรรศการการใช้แสงเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง ในการสร้างบรรยากาศให้กับ นิทรรศการที่มีผลกระทบต่อผู้ชม

จากตัวอย่างที่ 1 National Civil Rights Meseum

เป็นการใช้แสงประดิษฐ์ทั้งหมด การใช้แสงในนิทรรศการสามารถกระตุ้นให้มีอารมณ์ร่วมได้ดี มากการกำหนดแสงในการเน้นบริเวณที่เน้นได้เหมาะสมเช่น การใช้แสงจากด้านบนของหุ่นทำให้เกิดแสงเงารูสึกกดดันและเหมือนจริง การจัดแสงจับอักษรที่ต้องการเน้น มีการกระจายของรูปแบบของแสงทั่วทั้ง งานดี แต่อาจทำให้น่าเบื่อ การมองเห็นตัวอักษรอาจอ่านลำบาก

ภาพประกอบที่ 18 ภาพหุ่นจำลอง

ภาพประกอบที่ 19 ภาพบอร์ดนิทรรศการ

จากตัวอย่างที่ 2 Ronald Reagan Presidential library Public Exhibition

การใช้แสงในนิทรรศการเป็นแสงประดิษฐ์ อยู่ภายใต้จัดแสดงเป็นส่วนใหญ่ เป็นการจัดแสง
 ธรรมดาแสดงความเป็นธรรมชาติต่างๆไป ทำให้ดูคุ้นเคย อบอุ่น ดูดี อ่านข้อความตัวเล็กๆได้ง่าย แต่อาจ
 ทำให้รู้สึกเบื่อได้เร็ว และไม่รู้สึกตื่นเต้น

ภาพประกอบที่ 20 ภาพห้องประธานาธิบดี และ บอร์ดนิทรรศการ

จากตัวอย่างที่ 3 Birmingham Civil Rights Institute

มีการใช้แสงลักษณะที่คล้ายกับตัวอย่างที่ 1 มีความหลากหลายในรูปแบบในการใช้แสงต่างๆ
 มากกว่าตัวอย่างที่ 1 ทำให้เกิดความน่าสนใจได้มากขึ้น การเลือกใช้จังหวะความเข้มของแสงที่แตกต่างกัน
 ในแต่ละส่วนนิทรรศการได้ดี

ภาพประกอบที่ 21 ภาพนิทรรศการภายใน Birmingham Civil Rights Institute

ภาพประกอบที่ 22 ภาพนิทรรศการภายใน Birmingham Civil Rights Institute

เห็นได้ว่าการใช้แสงในนิทรรศการตัวอย่างมีแตกต่างกันการจัดแสงในนิทรรศการรัฐธรรมนูญจึงต้องคำนึงถึงการใช้แสงในสร้างบรรยากาศต่างๆ และการใช้ความเข้มของแสงที่ต่างกันในจังหวะที่เหมาะสมการเน้นหุ่นหรือตัวอักษรให้สามารถที่จะเห็นและอ่านออก และเหมาะสมกับเนื้อหาที่สุด

4. การใช้สีกับนิทรรศการ

การใช้สีในการจัดนิทรรศการเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการชักจูงหรือดึงดูดความสนใจจากผู้ชมได้มาก การใช้สีที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาทำให้นิทรรศการมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น

จากตัวอย่างที่ 1 National Civil Rights Meseum

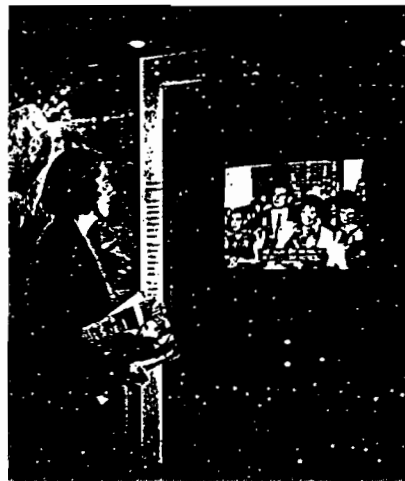
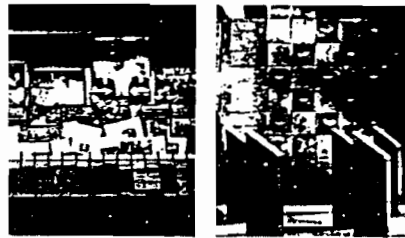
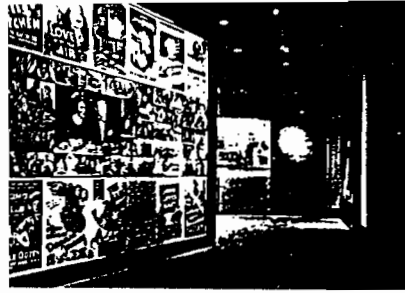
มีการใช้สีหลักๆอยู่ 3 สี ขาว แดง ดำ การใช้สีขาวกับองค์ประกอบที่ไม่ต้องการเน้นหุ่น สีแดงใช้กับส่วนที่ต้องการเน้นข้อความ สีดำใช้กับข้อความทั่วไป รูปภาพต่างๆ กำแพง โดยที่การใช้สีต่างนั้นสามารถเรียกร้องความสนใจได้มาก และสร้างแรงกดดันกับการเข้าชมทำให้รู้สึกอึดอัด การใช้สีดำสามารถสร้างความสงสัยภายในใจได้

ภาพประกอบที่ 23 ภาพนิทรรศการภายใน National Civil Rights Meseum

จากตัวอย่างที่ 2 **Ronald Reagan Presidential library Public Exhibition**

เป็นการใช้สีเทาเป็นส่วนใหญ่แสดงถึงความน่าเชื่อถือ ความเป็นกลาง ความมีอำนาจที่ดี ใน
 นิทรรศการมีการใช้สีเทาในค่าที่แตกต่างกันบนพื้นผิววัสดุต่างกัน ทำให้ดูการออกแบบมีความเป็นอันเดียว
 กันได้ดี แต่อาจทำให้ดูน่าเบื่อบางครั้ง บางส่วนมีการใช้สีทองแสดงความรุ่งเรืองและความภูมิฐานได้ดี

ภาพประกอบที่ 24 ภาพนิทรรศการภายใน Ronald Reagan Presidential library Public Exhibition

จากตัวอย่างที่ 3 Birmingham Civil Rights Institute

มีเป็นการใช้สีขาวยเป็นหลักแสดงถึงความสะอาดและเป็นกลาง มีการใช้สีเทา และสีครีม เป็นการใช้สีโดยรวมจัดชิดไม่ได้มีการเน้นจุดใดเป็นจุดเด่นมีค่าของสีเท่ากัน เป็นการเล่นกันของพื้นที่ขาวกับดำ ง่ายต่อการอ่านข้อความ

ภาพประกอบที่ 25 ภาพนิทรรศการภายในBirmingham Civil Rights Institute

ในการเลือกใช้สีในงานนิทรรศการนั้นควรคำนึงถึงการเลือกสีที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหา มีความเป็นเอกลักษณ์ของการออกแบบ และคำนึงถึงการใช้ค่าของสีให้จังหวะเหมาะสมไม่มีผลกระทบกับการมองเห็นของผู้ชม

5. การใช้เทคนิคต่างๆกับนิทรรศการ

การเลือกใช้เทคนิคในการจัดนิทรรศการที่นอกเหนือจากการติดภาพทำให้เกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้นสามารถให้ผู้ชมมีส่วนร่วมในนิทรรศการเพิ่มขึ้น เกิดความหลากหลายทางการออกแบบด้วย

จากตัวอย่างที่ 1 National Civil Rights Museum

มีการใช้หุ่นจำลองสร้างบรรยากาศให้มีความรู้สึกเหมือนจริง เป็นเหมือนป้ายในนิทรรศการแบบหนึ่งเช่นกัน มีการออกแบบตู้ที่เหมาะสมมีขนาดเล็กไม่เสียพื้นที่ในการโชว์สิ่งของ และมีการใช้โทรทัศน์นำเสนอภาพเคลื่อนไหวทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวมากขึ้น

ภาพประกอบที่ 26 ภาพภายในร้านกาแฟ

จากตัวอย่างที่ 2 Ronald Reagan Presidential library Public Exhibition

ไม่มีเทคนิคในการจัดแสดงมากนัก มีการออกแบบตู้นิทรรศการที่มีรูปแบบเดียวกัน เป็นนิทรรศการที่การเลือกใช้วัสดุที่ดี และมีความปลอดภัย

ภาพประกอบที่ 27 ตู้โชว์

จากตัวอย่างที่ 3 **Birmingham Civil Rights Institute**

มีลักษณะที่คล้ายกับตัวอย่างที่ 1 ในการใช้หุ่นแต่มีการเล่าเรื่องมากกว่ามีการใช้ของค์ประกอบทั่วไปในการจัดแสดงหลากหลายรูปแบบ การใช้โครงโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมต่างๆ ได้ดี การเลือกใช้วัสดุที่มีหลากหลายการใช้กระจกในการเป็นป้ายนิทรรศการ

ภาพประกอบที่ 28 ภาพภายในนิทรรศการ Birmingham Civil Rights Institute

ในการเลือกใช้เทคนิคต่างๆในการจัดนิทรรศการของตัวอย่าง ทำให้เห็นได้ว่าการออกแบบนิทรรศการรัฐธรรมนูญไทยต้องคำนึงถึงการเลือกใช้วัสดุให้มีความน่าสนใจ การเลือกของค์ประกอบอื่นในการช่วยส่งเสริมตัวนิทรรศการให้น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น โดยที่มีความปลอดภัยและความน่าสนใจอยู่ร่วมกัน

จากการที่ได้ทำการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ตัวอย่างงานนิทรรศการทั้ง 3 ตัวอย่างทำให้เห็นข้อดีและข้อเสียต่างๆในการจัดนิทรรศการ ดังนั้นในการออกแบบนิทรรศการรัฐธรรมนูญไทย ซึ่งเป็นนิทรรศการที่ให้ความรู้และความเข้าใจ จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยแนวทางและรูปแบบในการนำเสนอข้อมูลให้มีความน่าสนใจไม่ว่าจะเป็นการกำหนดแนวความคิดที่ชัดเจน การเลือกใช้รูปแบบทางสัจจอร์ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหา การเลือกใช้แสงและสีที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้ รวมถึงเทคนิคต่างๆที่ช่วยเสริมสร้างความน่าสนใจได้มากยิ่งขึ้นและมีความปลอดภัย โดยมีความเหมาะสมกับเนื้อหาของรัฐธรรมนูญ

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในการอยู่ร่วมกันของประชาชนในรูปแบบของสังคมเมืองความสัมพันธ์กันที่ก่อให้เกิดสังคมมีความเป็นอยู่อย่างสงบสุขนั้น ประชาชนที่อยู่ในสังคมต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นและกฎเกณฑ์ในการปกครองที่เป็นธรรม จากการศึกษาการปกครองรูปแบบต่างๆในบทที่ 2 เห็นได้ว่าการปกครองภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ เป็นการปกครองที่มีความเป็นธรรมและปลอดภัยที่สุด

วิจัยฉบับนี้ศึกษาหาแนวทางการออกแบบนิทรรศการรัฐธรรมนูญไทยภายในพิพิธภัณฑ์รัฐธรรมนูญไทย เนื้อหานิทรรศการเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญของไทย นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนระบอบการปกครอง มุ่งเน้นประวัติและความหมายของรัฐธรรมนูญไทย ในแง่มุมของสิทธิและเสรีภาพต่างๆในสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ให้กลุ่มเป้าหมายประชาชนไทย ที่มีอายุ 15 - 20 ปี มีความรู้ความเข้าใจความหมายของรัฐธรรมนูญ และเห็นความสำคัญที่จะปกป้องรัฐธรรมนูญ อันเป็นกฎหมายสูงสุดที่ปกป้องประชาชนให้มีสิทธิและเสรีภาพเต็มที่ในการอยู่ในสังคม เพื่อเป็นการปูพื้นฐานในการปกครองให้เยาวชนที่จะกลายเป็นบุคคลที่มีสิทธิ์มีความเข้าใจที่ถูกต้อง

จากการที่ศึกษาและวิเคราะห์นิทรรศการที่ใกล้เคียงในบทที่ 3 และบทที่ 4 มาแล้วนั้นสามารถที่จะรวบรวมคิดและแนวทางในการออกแบบนิทรรศการรัฐธรรมนูญที่ให้ถูกต้องกับกลุ่มเป้าหมาย โดยสามารถที่จะรวบรวมความคิดรวบยอดของนิทรรศการได้ว่า " คุณคือผู้ควบคุมสมดุลของความเปลี่ยนแปลง " จากการศึกษาพบว่าปัจจุบันการเข้าใจถึงเนื้อหาของรัฐธรรมนูญยังติดกับหลักการสำคัญที่ประชาชนจะต้องเป็นอำนาจที่เป็นแกนหลักขององค์ประกอบของรัฐธรรมนูญ ที่ทำหน้าที่ในการกำหนดทิศทางขององค์ประกอบอื่นและรวมถึงการควบคุม เพื่อให้องค์ประกอบมีความสมดุลและประชาชนยังคงเป็นอำนาจที่สูงที่สุดในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีแนวทางการออกแบบนิทรรศการที่เน้นความน่าเชื่อถือ มีนำเสนอความจริงตรงไปตรงมา ผสมผสานเทคโนโลยีในการนำเสนอเพื่อสร้างความน่าสนใจ การใช้เทคนิคของแสงและสีในการกระตุ้นความรู้สึกรุนแรง มีกิจกรรมที่ให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในทางด้านปฏิบัติและการแลกเปลี่ยนทางด้านความคิดและสร้างความทรงจำที่ดีของรัฐธรรมนูญเพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายจดจำและเห็นความสำคัญของรัฐธรรมนูญต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาและรวบรวมรัฐธรรมนูญไทยในแง่มุมต่างๆของผู้วิจัยนั้น เป็นเพียงการนำเสนอผิวหน้าของรัฐธรรมนูญเพื่อถ่ายทอดความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมายและเป็นการง่ายในการสื่อสารความหมายให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเข้าใจ จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญนั้นเป็นความหมายในเชิงกฎหมายและทางรัฐศาสตร์ทั้งหมด ได้มีนักกฎหมายและนักรัฐศาสตร์มีแปลและการตีพิมพ์ความหมาย การทำความเข้าใจอย่างมากมายในระดับการรับรู้ต่างกัน แต่ก็เป็นกรณีที่จะมีการให้ข้อมูลในส่วนของแง่มุมหมายและรัฐศาสตร์ให้มากขึ้นเป็นการส่งเสริมความรู้ของกลุ่มเป้าหมายขึ้นด้วย

การศึกษาแนวการออกแบบนิทรรศการ ที่มีการวิเคราะห์ตัวอย่างนิทรรศการที่ใกล้เคียงกับงานวิจัยฉบับนี้นั้น หากมีการเพิ่มตัวอย่างงานนิทรรศการอื่นๆอีกจะทำให้วิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ส่วนสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดนิทรรศการเป็นอีกส่วนในการทำให้เนื้อหาเกิดความน่าเชื่อถือและน่าสนใจมากขึ้นเช่นกัน

บทที่ 6

บทสรุปของงานวิจัย

จากการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ผ่านมา ของรัฐธรรมนูญและการออกแบบนิทรรศการนำมาออกแบบเป็นนิทรรศการภายใต้ แนวความคิด “คุณคือผู้ควบคุมความเปลี่ยนแปลงของสมคูล” โดยการแบ่งข้อมูลของนิทรรศการเป็น 4 ส่วนดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 FUTURE

ส่วนที่ 2 NOW

ส่วนที่ 3 HISTORY

ส่วนที่ 4 HIGHLIGHT

โดยที่เนื้อหาในส่วนที่ 1 FUTURE ประกอบด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวกับการปกครองที่เป็นอุดมคติของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

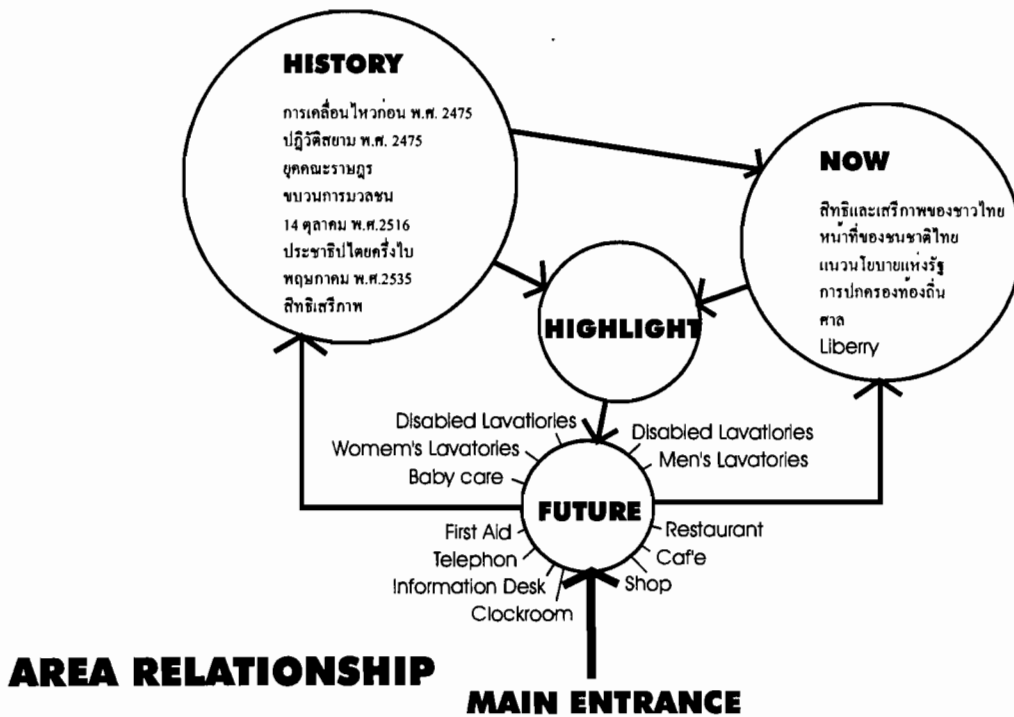
ในส่วนที่ 2 NOW ประกอบด้วยเนื้อหาเนื้อหาที่มีอยู่ในรัฐธรรมนูญที่ใช้กันในปัจจุบัน

ส่วนที่ 3 HISTORY เป็นเนื้อหาประวัติศาสตร์ของการเปลี่ยนแปลงของสามารถแบ่งเป็นเนื้อหาได้ 8 ส่วน ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงก่อน 2475
2. การเปลี่ยนแปลง 2475
3. ยุคคณะราษฎร
4. ยุคมวลชน
5. ปฏิวัติ 2516
6. ยุกรัฐธรรมนูญครึ่งใบ
7. ยุคพฤษภาทมิฬ 2535
8. ยุคเสรีภาพ

ส่วนที่ 4 HIGHLIGHT เป็นบทสรุปของแนวความคิดของการปกครอง

จากการแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วนสามารถกำหนดทางเดินของนิทรรศการ ตามตาราง

การที่แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน นั้นการกำหนดระบบทางเดินออกเป็นได้ 3 รูปแบบ โดยที่ทั้ง 3 รูปแบบมีความแตกต่างกันในจุดประสงค์ของการออกแบบที่สามารถสื่อประวัติของรัฐธรรมนูญ ความรู้สึกต่อกลุ่มเป้าหมาย ความรู้ในใจความสำคัญของรัฐธรรมนูญและระยะเวลาของการเดินในแต่ละแบบ รูปแบบของการเดินทั้ง 3 แบบมีดังนี้

แบบที่ 1 FUTURE HISTORY NOW HIGHLIGHT EXIT

แบบที่ 2 FUTURE HISTORY HIGHLIGHT EXIT

แบบที่ 3 FUTURE NOW HIGHLIGHT EXIT

โดยรูปแบบของทางเดินทั้ง 3 แบบมีความต่างกั้ดังตาราง

FUTURE HISTORY NOW HIGHLIGHT FUTURE EXIT

เนื้อหา	อารมณ์	เวลา (นาที)	ประสิทธิภาพ
A	A	40	MAX MAX MAX

FUTURE HISTORY HIGHLIGHT FUTURE EXIT

เนื้อหา	อารมณ์	เวลา (นาที)	ประสิทธิภาพ
A	A	30	MAX MAX NORMAL

FUTURE NOW HIGHLIGHT FUTURE EXIT

เนื้อหา	อารมณ์	เวลา (นาที)	ประสิทธิภาพ
B	A	20	NORMAL NORMAL NORMAL

OBJECTIVE

- สร้างความสำคัญของรัฐธรรมนูญ
- ให้ความรู้เรื่องประวัติและการโตมาของรัฐธรรมนูญ
- ให้ความรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงในหลักการ

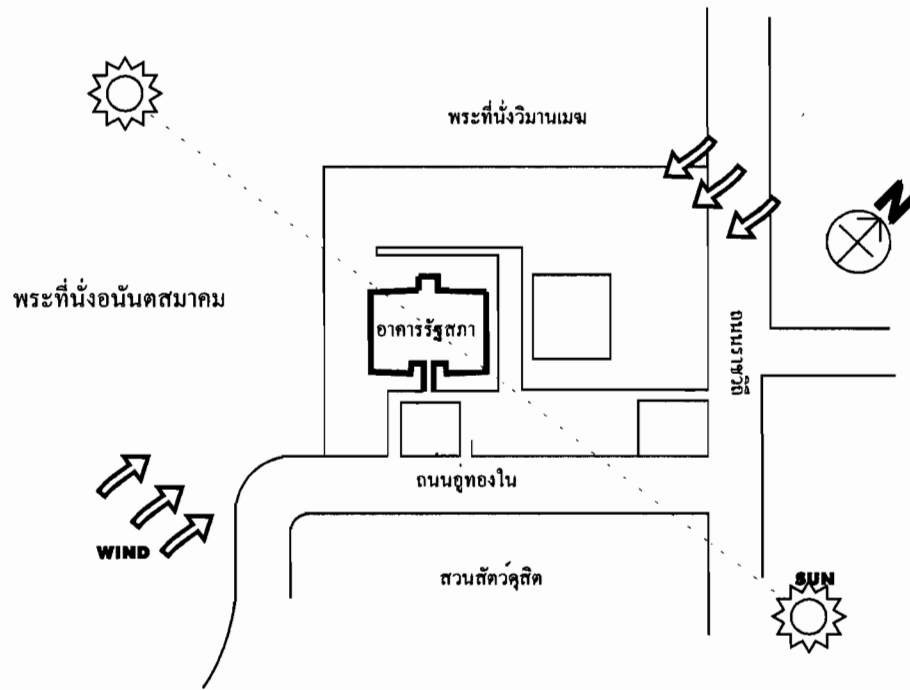
STORY LINE

เห็นได้ว่าในรูปแบบที่ 1 มีความสมบูรณ์ของจุดประสงค์มากที่สุด แต่ก็ใช้เวลามากที่สุดในแบบที่ 2 และแบบที่ 3 มีความสมบูรณ์ของจุดประสงค์ตามลำดับ

พื้นที่ที่ใช้ในการจัดนิทรรศการรัฐธรรมนูญนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และคัดเลือกแล้ว เห็นว่า อาคารรัฐสภาเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการจัดนิทรรศการ เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับเนื้อหาและยังเป็นสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ต่างๆทางการเมืองของไทยอย่างมากมาย

อาคารรัฐสภาประกอบด้วยอาคาร 3 หลัง อาคารที่ 1 เป็นสถานที่ที่ใช้ในการประชุมสภา ประกอบด้วยส่วนที่ประชุมและห้องทำงานต่างๆ อาคารที่ 2 เป็นห้องทำงานของวุฒิสภา อาคารที่ 3 เป็นห้องทำงานเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยเลือกอาคารรัฐสภา 1 เป็นพื้นที่ในการจัดนิทรรศการ

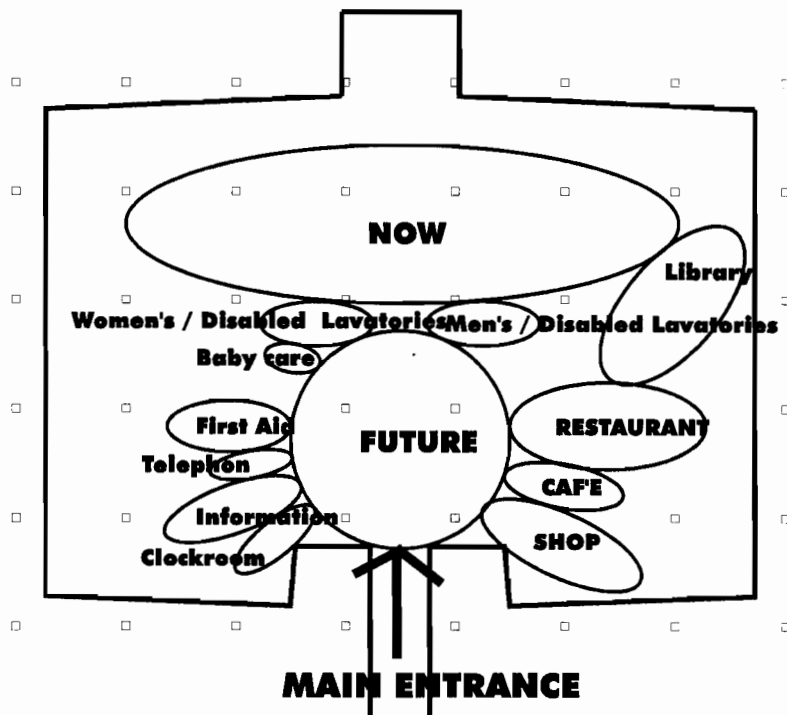
อาคารรัฐสภา 1 ประกอบด้วยห้องประชุมสภาและห้องทำงานต่างๆ เป็นอาคาร 3 ชั้น มีช่วงความห่างของเสา 11 เมตร ความสูงของชั้น 5 เมตรผนังเป็นกระจกสีดำ ด้านหน้ามีพระบรมรูปรัชกาลที่ 7 ติดกับถนนอุทองใน และถนนราชวิถี ทางด้านหลังเป็นพระที่นั่งวิมาลเมฆ และพระที่นั่งอนันตสมาคม ทิศทางของพระอาทิตย์และทิศทางลมเป็นดังตาราง

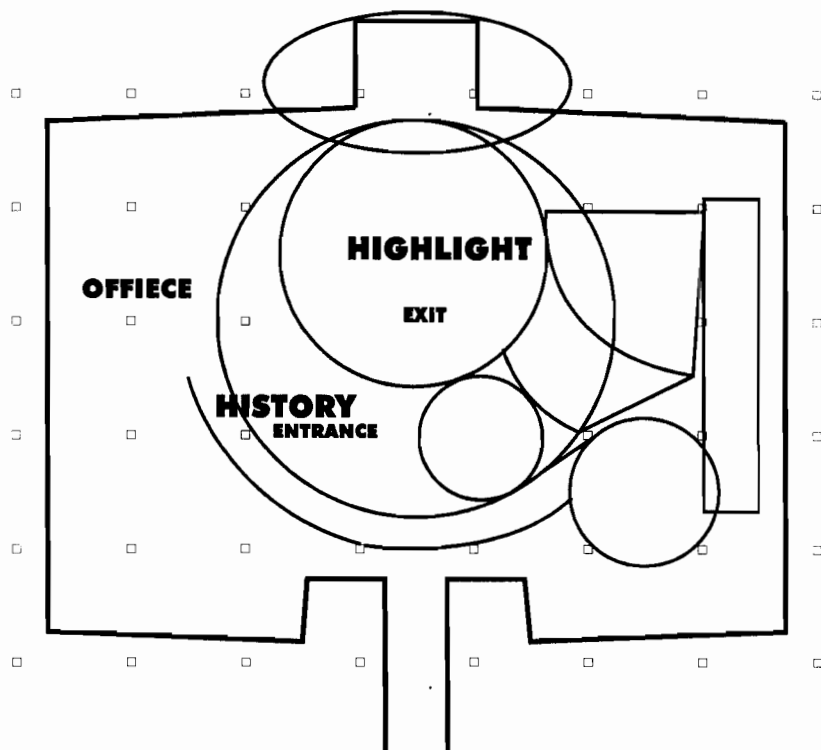
SITE ANALYSIS

จากการแบ่งเนื้อหาสามารถนำมาแบ่งพื้นที่ได้ดังนี้

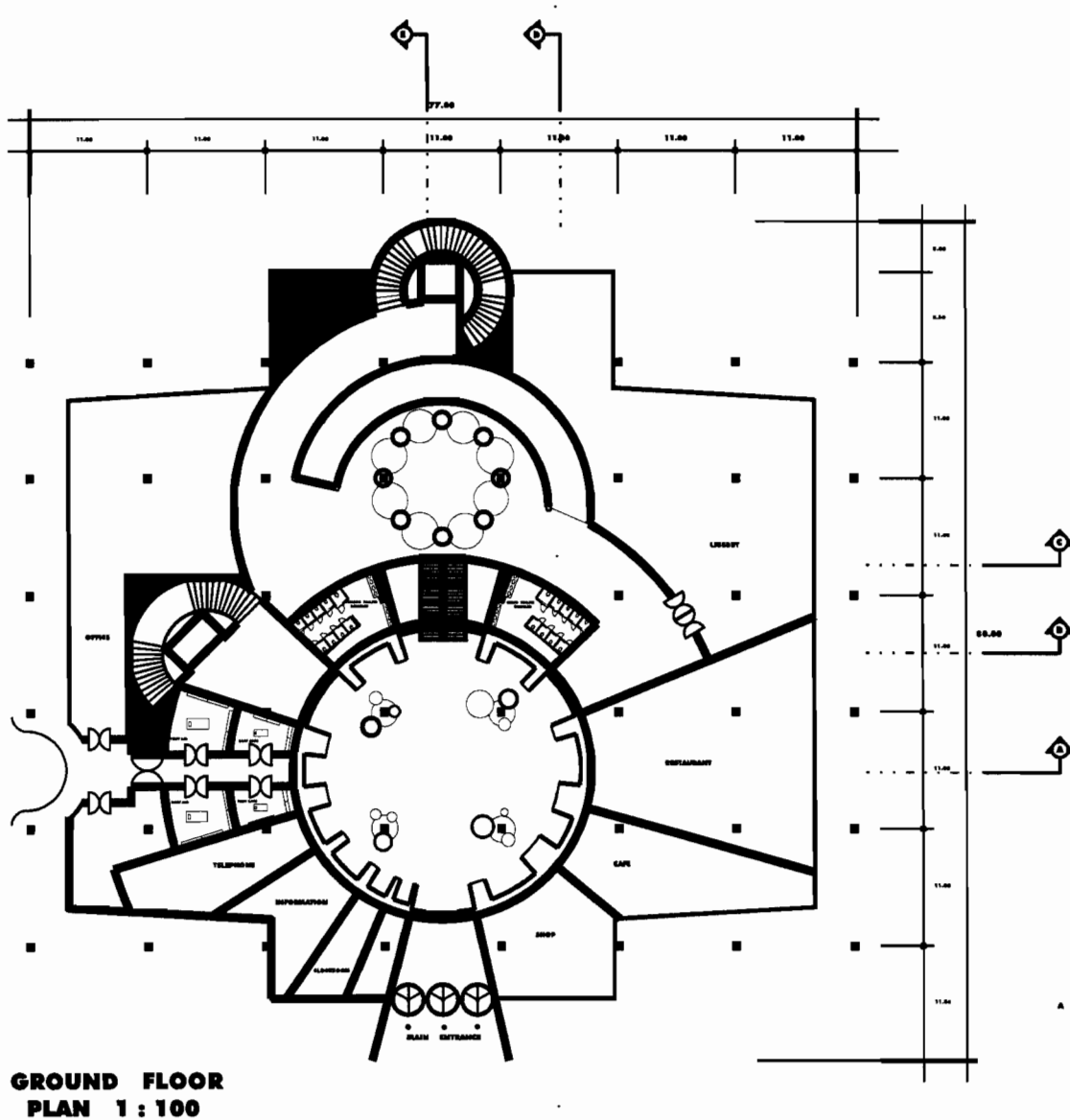
ชั้นที่ 1

ชั้นที่ 2

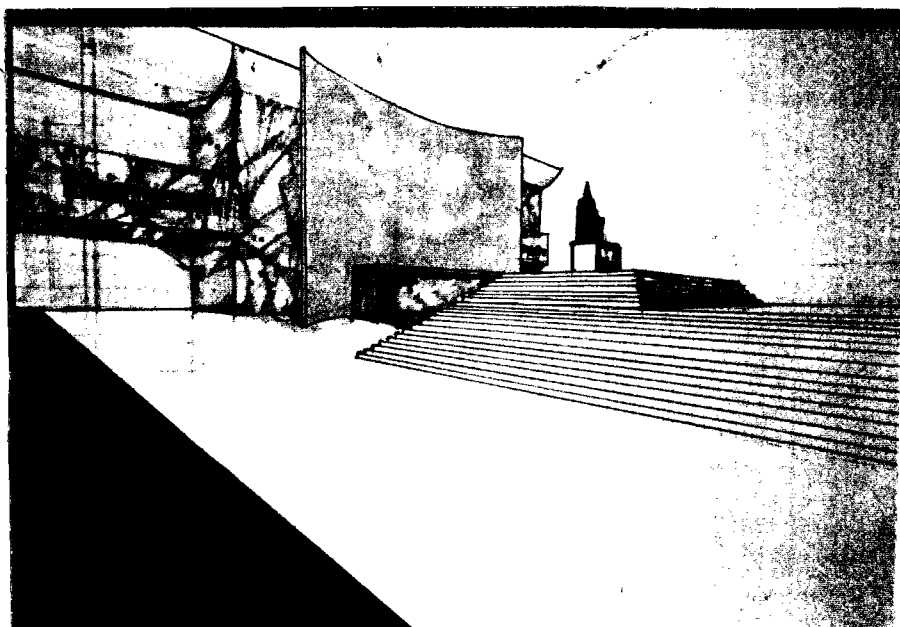
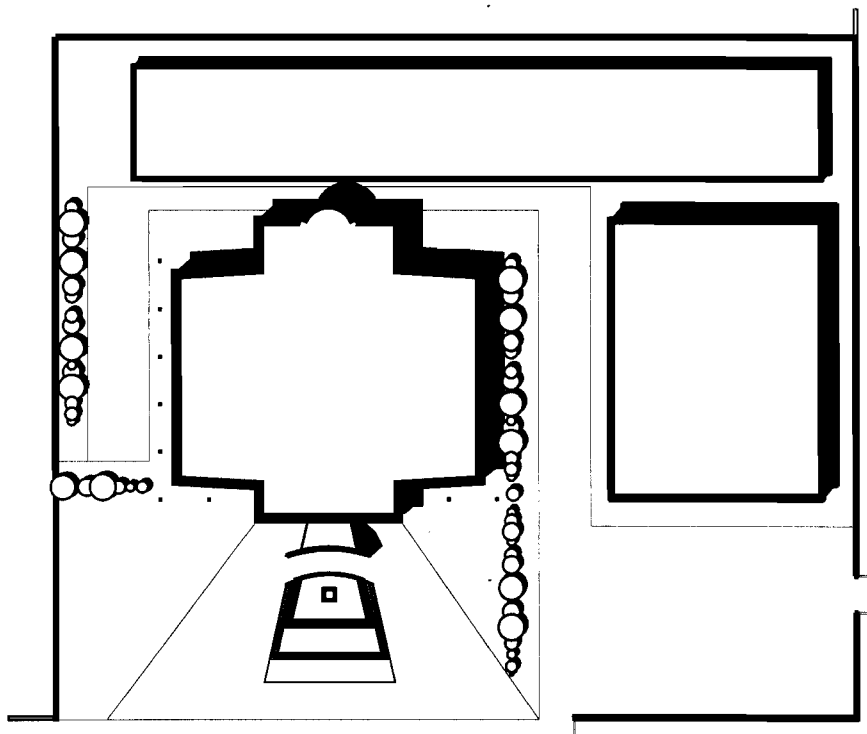

จากการแบ่งพื้นที่สามรถที่นำมาเป็นแปลนได้ดังนี้

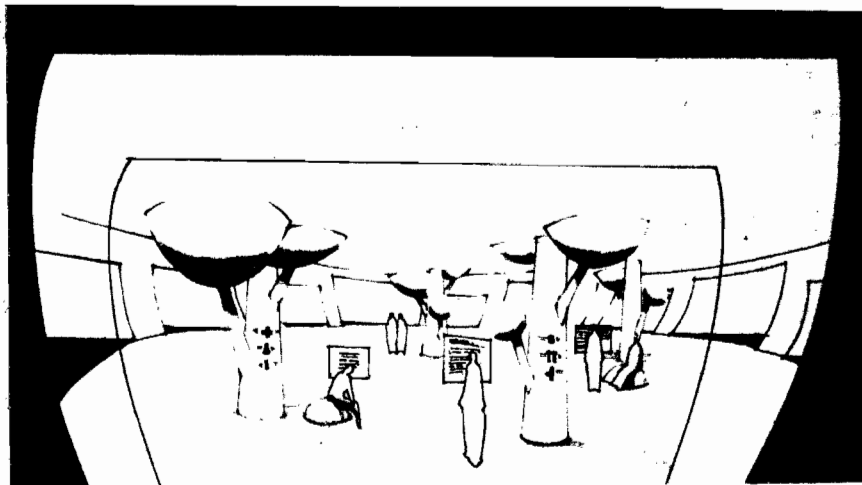
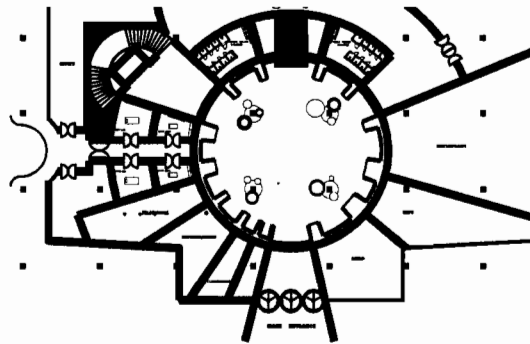

การแบ่งแปลนชั้น 1 ในส่วนของ FUTURE มีการแบ่งแปลนมาจากจุดศูนย์กลางแบ่งออกเป็นห้องๆ มีทางเดินเป็น 4 ทาง ทางที่ 1 ทางเข้าออกพิพิธภัณฑ์ ทางที่ 2 ไป HISTORY ทางที่ 3 ไป NOW ทางที่ 4 เป็นทางลงจากส่วน HIGHLIGHT

การออกแบบในส่วนของนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ผู้ออกแบบได้ทำการตกแต่งด้านหน้าของพิพิธภัณฑ์ใหม่มีการสร้างบันไดที่แยกเป็นระดับมีลักษณะคล้ายปิระมิด โดยที่พื้นระดับต่ำสุดเป็นพื้นเดียวกับพื้นถนนและทางเข้าจากถนนผู้ชมจะต้องเดินเข้ามาก่อนที่จะเข้าส่วนของนิทรรศการ โดยที่จะแสดงให้เห็นถึงความเท่าเทียมกันและการที่รัฐธรรมนูญเป็นสิ่งที่ใกล้ชิดและมีอยู่ในชีวิตประจำวัน ดังภาพประกอบ

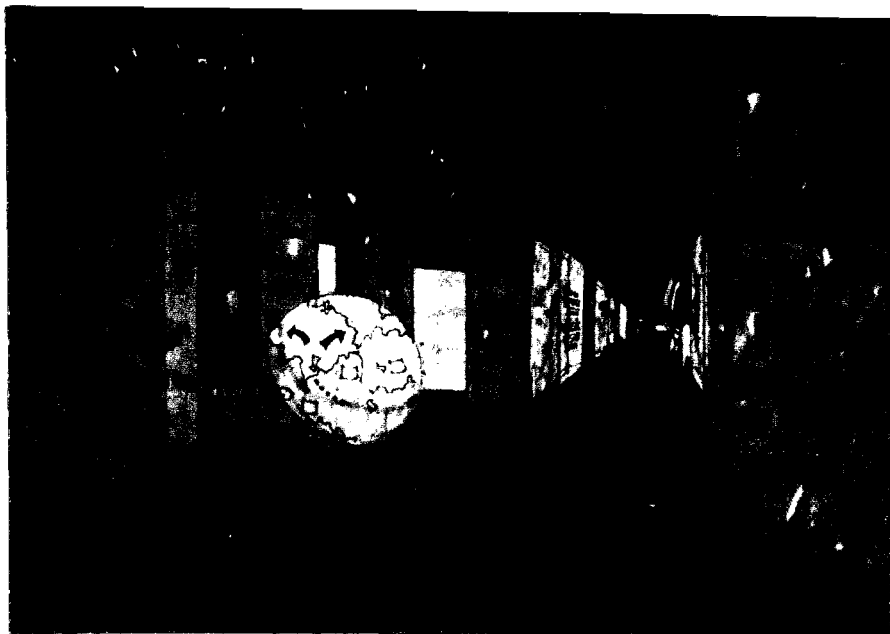
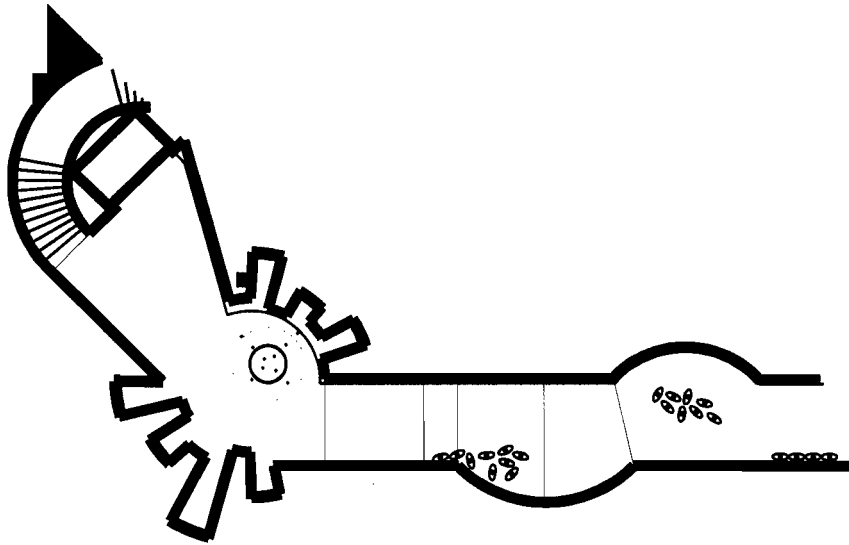

เมื่อผ่านทางเข้าของพิพิธภัณฑ์แล้วจะเข้าส่วนของนิทรรศการเริ่มจากห้องของ FUTURE เป็นห้องที่แสดงถึงความคิดที่เป็นอุดมคติของนักปราชญ์ต่างๆที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยการนำเสนอในรูปแบบที่เป็นสวนที่มีอิสระในทางความคิดทางการปกครอง สามารถที่จะเสนอแนวความคิดทางการปกครองที่ปลอดภัยและยุติธรรมได้ การออกแบบเป็นสวนที่มีการตัดทอนต้นไม้เหลือเป็นโครงสร้างกระบอกและทรงกลม มีทั้งหมด 4 ต้นแทนตัวแทนของอำนาจทั้ง 4 ของรัฐธรรมนูญที่มีความเท่าเทียมกัน และมีหุ่นจำลองขนาดเท่าคนจริงเป็นส่วนประกอบโดยที่จะมีข้อความต่างๆอยู่บนบอร์ดที่หุ่นและเสียงเป็นสีขาวและห้องสีขาวเช่นเดียวกัน มีส่วนประกอบของการใช้ชีวิตที่เป็นการแสดงถึงความพร้อมและความเสมอภาคของสังคม ได้แก่ส่วนรักษาความปลอดภัย การสื่อสาร โทรศัพท์ ห้องพยาบาล ห้องน้ำชายห้องน้ำหญิงและห้องน้ำของคนพิการ ห้องดูแลเด็ก ห้องอาหาร ห้องขายของ ประชาสัมพันธ์ และทางแยกไปส่วนของ HISTORY อยู่ทางขวาของแปลนและ NOW อยู่ทางซ้ายของแปลน โดยจะมีป้ายบอกทางอยู่ในส่วนของสวน

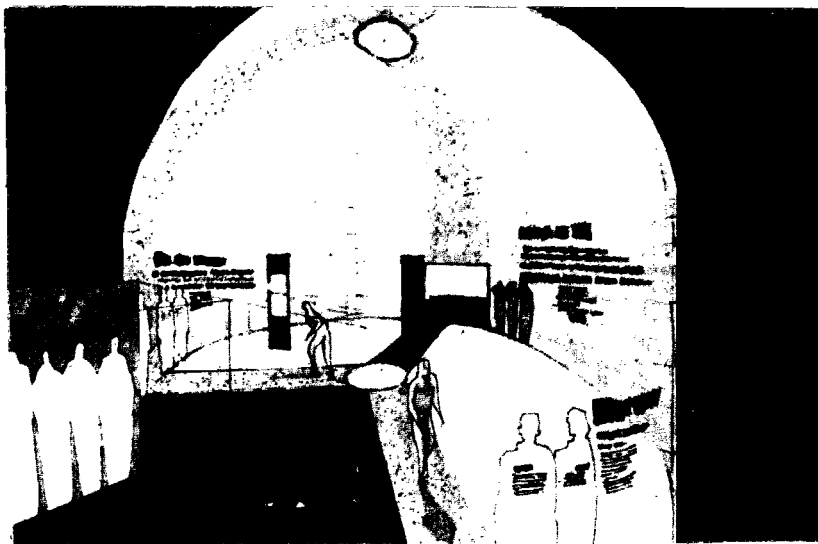
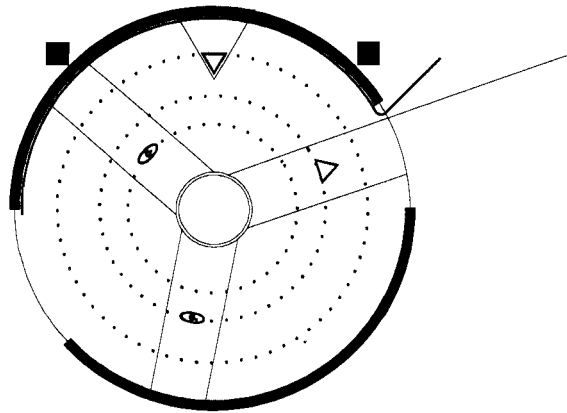

ส่วนต่อมาจะเป็นส่วน HISTORY เป็นส่วนที่เป็นประวัติศาสตร์ของการปกครองในประเทศไทย ตั้งแต่ก่อน 2475 เรื่อยมาถึงปัจจุบัน

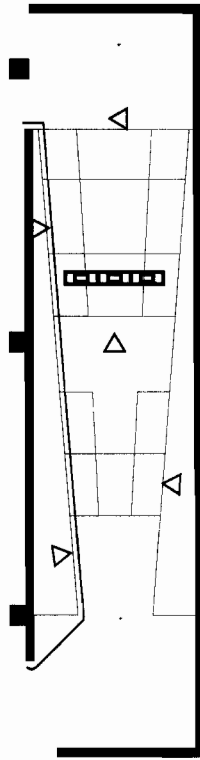
ห้องแรก เป็นการเปลี่ยนแปลงก่อน 2475 เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลภายนอกประเทศ โดยเริ่มจากสงครามโลกครั้งที่ 1 มีรูปแบบเป็นห้องเพดานสูงกำแพงลักษณะแตกออกเหมือนโดนระเบิดเป็นกำแพงปูนฉาบเรียบ มีข้อความต่างๆอยู่บนกำแพงพระเจ้าจตุจักรฉาย มีการแสดงภาพบนจอทีวีที่อยู่ทางด้านใน เป็นภาพเหตุการณ์ต่างๆในสงคราม มีลูกโลกแสดงการกระจายของการปกครองประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นมีข้อความและภาษาอักษรของคนตาบอดอยู่บนผิวลูกโลก ต่อไปเป็นลักษณะเป็นถนนของการเปลี่ยนแปลงจะมีหุ่นขนาดเท่าคนจริงแสดงท่าทางดีใจ เป็นการจำลองเหตุการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงที่ประเทศต่างๆในยุโรปทั้งสองข้างของทางเดิน และภาพเหตุการณ์ ข้อความ บนพื้นกระจกเป็นระดับกัน โดยที่พื้นของทางเดินจะมีการยกระดับในสูงขึ้นแสดงถึงต่อสู้ ความยากลำบาก เป็นพื้นพรมสีแดง มีราวสำหรับควาพิการทางซ้ายของทางเดิน

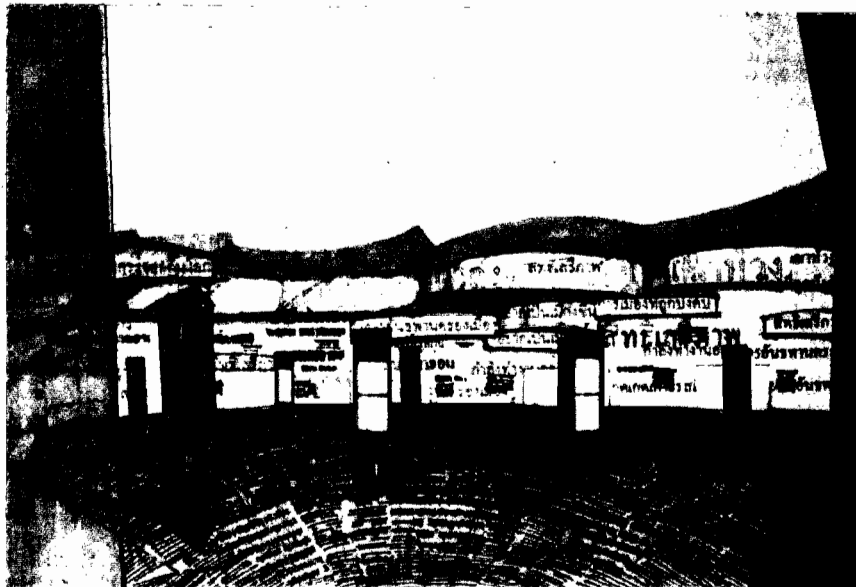
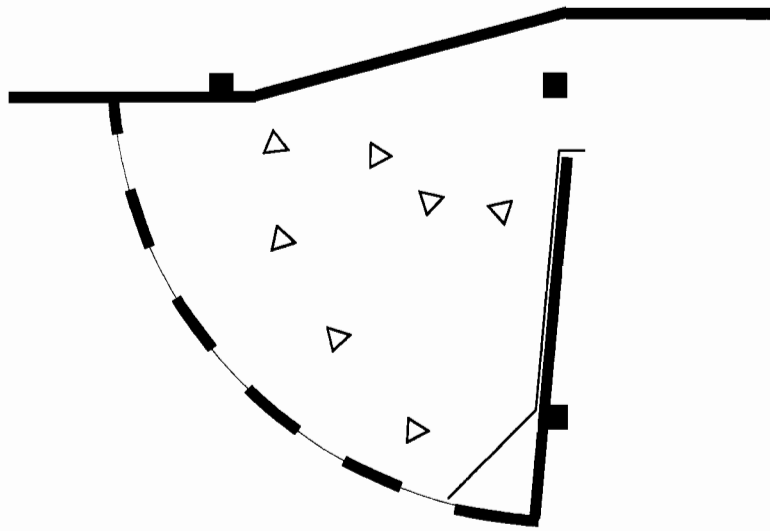
ห้องที่ 2 การเปลี่ยนแปลง 2475 เป็นการแบ่งอำนาจออกเป็น 3 ส่วน โดยที่รูปแบบเป็นห้องโดมมีแนวของการแบ่งแยกเป็น 3 เส้น มีจุดศูนย์กลางเป็นวงกลมไฟส่องขึ้นและที่พื้นมีทางเดินแยกเป็น 3 ทาง โดยทางที่แยกเป็นที่ไปกำแพงเป็นตัวแทนของอำนาจตุลาการและอำนาจ นิติบัญญัติ จะมีหุ่นจำลองเหมือนกับมีคนกำลังเข้าไปและมีภาพ ตัวอักษรประกอบอำนาจแต่ละอย่าง ส่วนอำนาจบริหารมีพื้นเป็นหินอ่อนสีดำและผนังทั้งสองข้างมีภาพคน ตัวอักษรประกอบบรรยาย ในห้องจะมีแท่งสามเหลี่ยมประกอบอยู่เป็นตัวแทนของรัฐธรรมนุญที่เกิดขึ้น แต่ละฉบับตามเวลา เป็นแท่งหินอ่อนสีน้ำเงินด้านแรกจะเป็นทีวีเป็นภาพ ด้านที่สองเป็นตัวอักษร ด้านที่สามจะเป็นอักษรของคนตาบอด แสดงถึงใจความสำคัญของรัฐธรรมนุญฉบับนั้นๆ

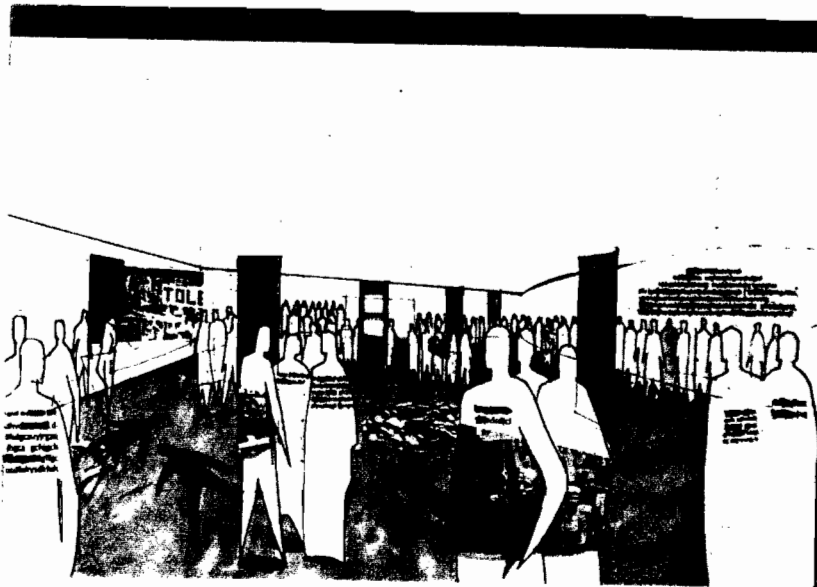
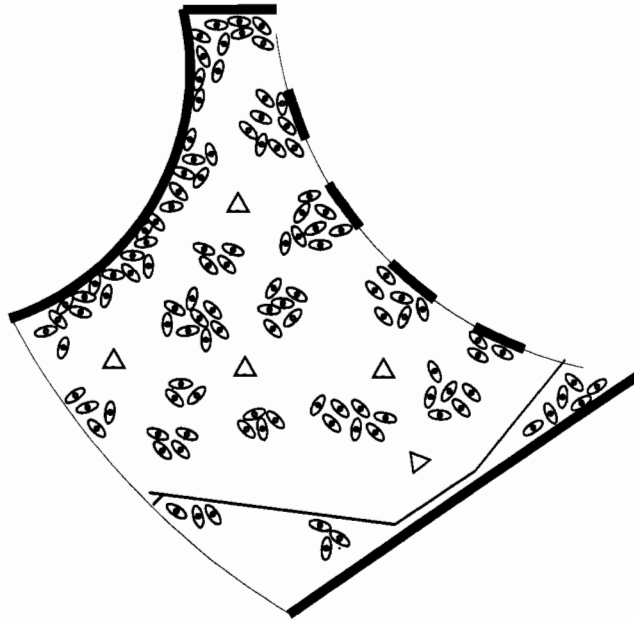
ห้องที่ 3 ยุคคณะราษฎร เป็นยุคที่การปกครองเป็นของกลุ่มทหารและมีการเชื่อมสัมพันธ์กับญี่ปุ่น ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ลักษณะห้องเป็นพื้นที่ลาดลงพีเป็นลายตารางหมากรุกแสดงถึงเกมส์ทางการเมืองที่ประชาชนเสียเปรียบให้กับทหารและญี่ปุ่น โดยที่จะมีหุ่นจำลองที่เป็นตัวแทนของทหารญี่ปุ่นอยู่กลางห้อง ประกอบด้วยคำบรรยายด้านข้างที่วางเป็นรูปแบบธงไทยครึ่งหนึ่งกับธงญี่ปุ่นครึ่งหนึ่ง และมีแท่งที่แทนรัฐธรรมนูญประกอบด้วยอยู่ในห้อง

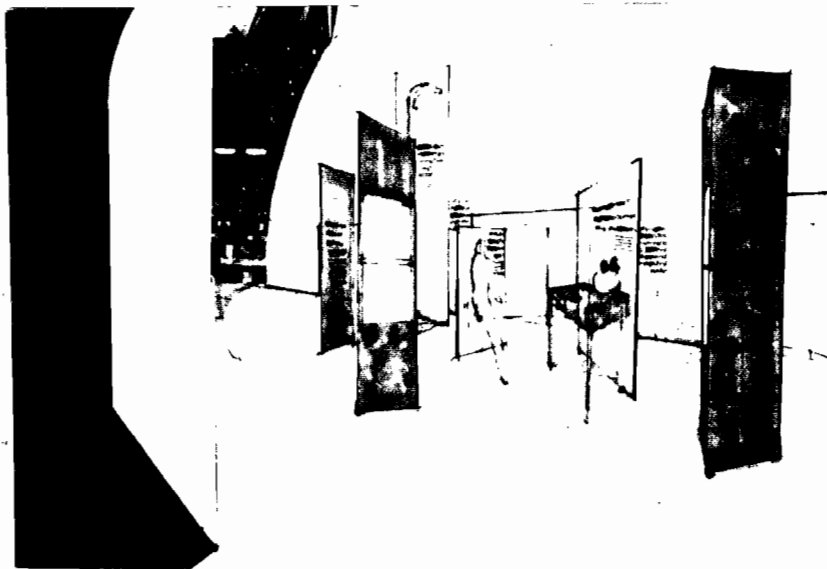
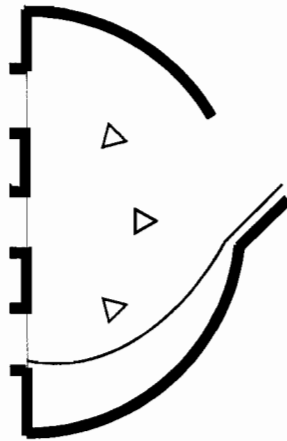
ห้องที่ 4 ขบวนการมวลชน เป็นช่วงเวลาของการข่าวสารทางหนังสือพิมพ์และวิทยุของประชาชนต่อการปกครองการเมือง ช่วงของการเรียกร้อง ลักษณะของห้องเป็นห้องโค้ง มีการจัดวางของแห่งรัฐธรรมนูญ ที่พื้นเป็นข่าวหนังสือพิมพ์ที่ใช้จริงในชวงนั้น การจัดวางเป็นเหมือนคลื่นเสียงกระจายออกไปเรื่อยๆ ผนังโดยรอบเป็นข้อความที่เป็นหัวข่าวต่างๆเป็นนูนต่ำวางทับกัน

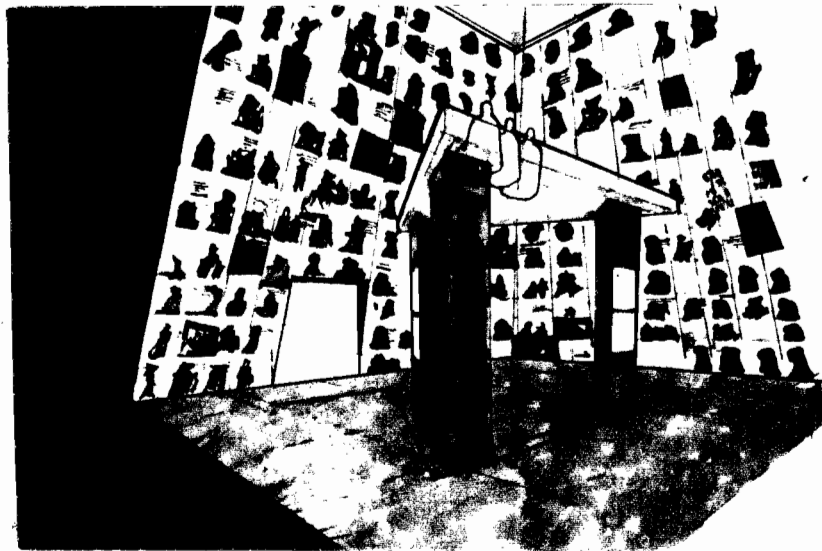
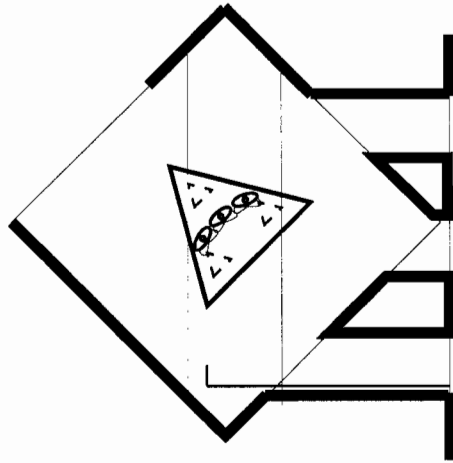
ห้องที่ 5 14 ตุลา 2516 เป็นช่วงการประท้วงเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย ต้องการการเปลี่ยนแปลงต่อรัฐธรรมนูญ เป็นการต่อสู้ของรัฐบาลกับประชาชน ลักษณะห้องเป็นภายในเป็นเหมือนเหตุการณ์ประท้วงมีหุ่นจำลองของคนกำลังเดินขบวน ที่ถือภาพเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น มีเสียงของการพูดคุยเสียงปืน มีกองเสื้อผ้ามีเปื้อนเลือด มีรอยคนตาย มีหนังสือภาพเหตุการณ์ต่างๆ มีข้อความต่างๆอยู่บนตัวหุ่นและกำแพง เป็นห้องสีขาวพื้นเป็นพื้นถนน มีแท่งของรัฐธรรมนูญวางอยู่กระจัดกระจาย

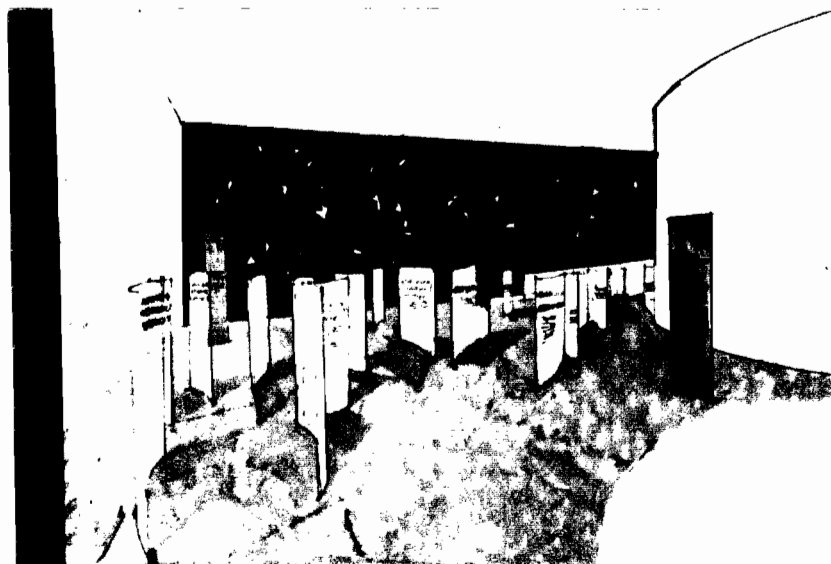
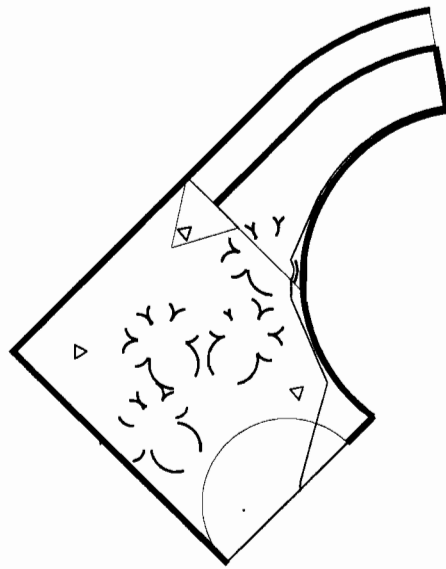
ห้องที่ 6 ประชาธิปไตยครึ่งใบ เป็นการประกอบของประชาธิปไตยที่การปกครองเผด็จการครึ่งหนึ่งผสมอยู่ เป็นการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมเพียงครึ่งเดียว ลักษณะห้องเป็นโดมครึ่งวงกลมผนังโค้งเป็นภาพภายในรัฐสภา ด้านตรงข้ามเป็นกระจก แสดงความไม่มีตัวตนของรัฐสภาอีครึ่งหนึ่ง ภายใต้อาคารประกอบด้วยสิ่งของที่มีเพียงครึ่งเดียวแต่ถูกสะท้อนด้วยกระจกจึงมองเป็นสิ่งของเต็มมีคำบรรยายประกอบ และแท่งรัฐธรรมนูญวางเป็นทรงโค้ง

ห้องที่ 7 พฎาภามิพ เป็นช่วงของการเรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชนที่ต้องการประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ โดยการจกัลักษณะห้องเป็นปริมคผนงทั้ง 4 ค้าจะเป็นภาพเหตุการณ์และภาพบุคคลที่เสียชีวิต เพดานเป็นช่องแสดง โดยที่แห่งของรัฐธรรมนุญจัดเป็นรปสามเหลี่ยมมีหุ่นจำลองนั่งประท้วงอยู่ด้านบนของกระจกใส ซึ่งสามเหลี่ยมจะชี้ไปสู่ทางออก พื้นจะเป็นพื้นถนน

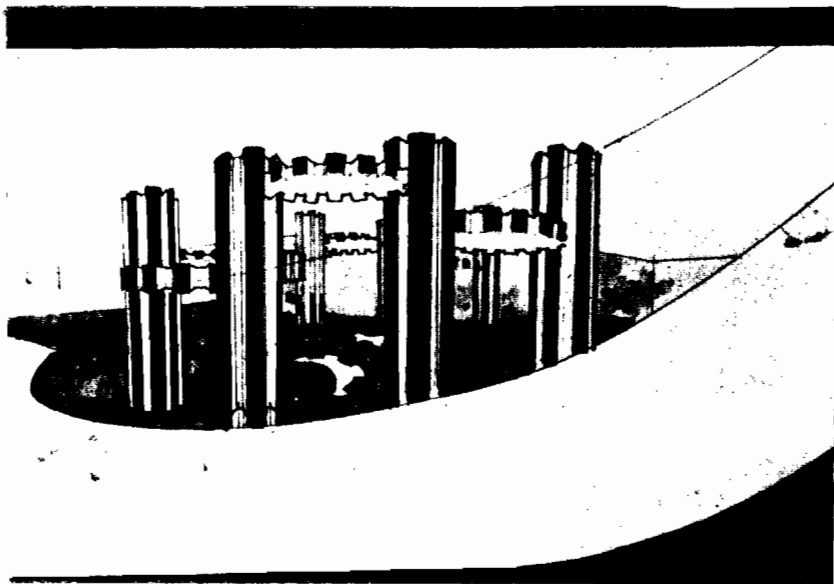
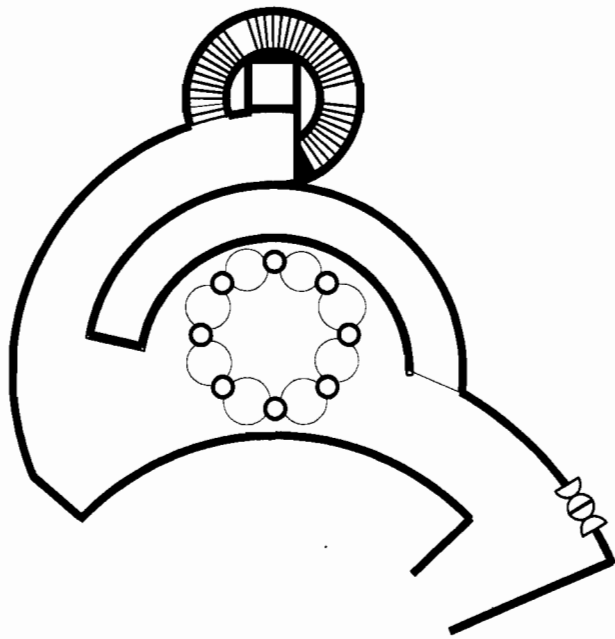

ห้องที่ 8 สิทธิเสรีภาพ เป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงที่ประชาชนมีส่วนร่วมกับการปกครองมากขึ้น โดยที่ประชาชนมีทางเลือกในการใช้องค์ประกอบต่างๆของการปกครองได้มากขึ้น ลักษณะห้องเป็นห้องโล่งเพดานสูง ออกแบบเป็นช่องทางเดินให้มีทางเลือกจาก 4 ทางเพิ่มเป็น 16 ทางลดเหลือ 4 ทาง และ 2 ทางตามลำดับ แสดงถึงการที่ประชาชนสามารถมีทางเลือกของตนเองที่ยังคงควบคุมกลไกทางการปกครองได้ โดยที่ช่องทางเดินมีลักษณะเป็นกระຈกโค้งที่มีความที่มีความสำคัญบรรยายอยู่ และแห่งรัฐธรรมนูญวางตามทางเดินต่างๆ

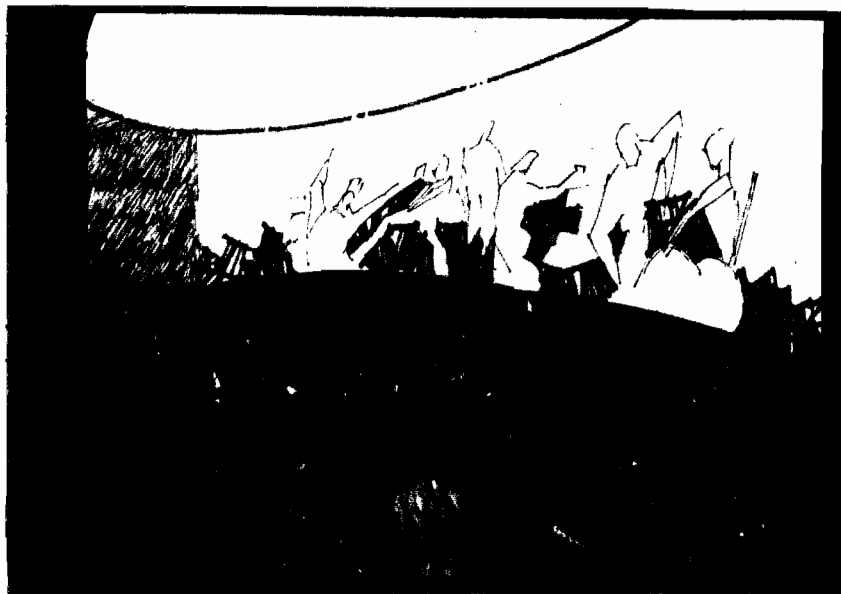
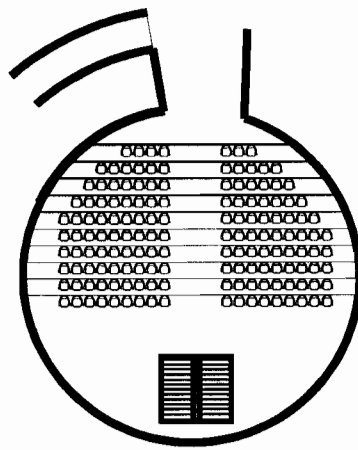

ในห้องนี้จะเป็นทางแยกที่ไปสู่ส่วนของ HIGHLIGHT และ NOW โดยที่ในส่วนที่ไป HIGHLIGHT จะเป็นทางยกระดับขึ้นเป็นทางแคบ ทางที่ไป NOW เป็นทางยกระดับลง

ในส่วนของ NOW เป็นห้องที่แสดงเนื้อความต่างที่มีอยู่ในกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เป็นการแสดงให้เห็นที่ในการศึกษากฎหมายรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน ลักษณะห้องทำเป็นเหมือน ภายในนาฬิกา เป็นพื้นเพื่องที่ยังเดินอยู่เป็นการแสดงว่ารัฐธรรมนูญนี้นั้นยังคงใช้อยู่และส่วนต่างๆมีความสัมพันธ์กัน เป็นห้องสีน้ำเงิน เพื่องเป็นสีเทา มีตัวอักษรพิมพ์อยู่บนอนุมิเนียมสีเทา ฉากหลังเป็นภาพขยายของอนุเสาวรีย์ประชาธิปไตย และทางเดินไปสู่ส่วน HIGHLIGHT ต่อไป

ส่วนสุดท้ายเป็นส่วนของบทสรุปของนิทรรศการ ลักษณะห้องทรงกระบอกสูงเป็นห้องลาดลง เป็นห้องฉายหนังมีเก้าอี้ที่นั่งที่มีปมที่ผนังวางแขน โดยห้องนี้แสดงถึงบทสรุปของรัฐธรรมนุญเป็นภาพและผู้ชมสามารถที่จะเป็นคนเลือกทิศทางของสมดุลงต่างๆ ประกอบภาพเหตุการณ์ต่างๆเกิดขึ้น รวมถึงบทสรุปที่แสดงให้เห็นถึงการปกครองที่มีความยุติธรรมและถูกต้อง เป็นไปตามความคิดที่ว่า คุณคือผู้ควบคุมความสมดุลของการเปลี่ยนแปลง เมื่อจบจากส่วนนี้ก็จะเส้นทางที่กลับไปส่วนแรกและทางออกจากนิทรรศการ

เห็นได้ว่าการจัดนิทรรศการนี้เป็นการจัดให้ผู้ชมมีการเลือกและได้รับความรู้ในส่วนต่างๆ การต่อเนืองของเนื้อหา เพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งและแนวความคิดรวบยอดที่ได้จากการศึกษา โดยที่สร้างความรู้สึของผู้ชมให้มีส่วนกับรัฐธรรมนุญมากขึ้นเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวมากขึ้น และเป็นเรื่องราวที่มีความเป็นมาและเหมาะสมกับการศึกษามากขึ้น

บรรณานุกรม

- วิชัย ตันศิริ, รัฐธรรมนูญประเทศตะวันตกและไทย. กรุงเทพฯ: ประจักษ์วิทยา, พ.ศ.2526.
- ดร.กมล สมวิเศษ, ประชาธิปไตยกับสังคมไทย, กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, พ.ศ.2516.
- พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ: บรรณกิจเทรคดิง, พ.ศ.2525. สุชาชัย ยิ้มประเสริฐ, "ประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญไทย", 60 ปี ประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพฯ: ครีเอทีฟ พับลิชชิ่ง, พ.ศ.2539.
- พงศ์เพ็ญ ศกุนตาภัย, รัฐธรรมนูญและการปกครอง. กรุงเทพฯ: รัฐศาสตร์จุฬาฯ, พ.ศ.2520.
- สถานีศย์ โลหะชาละ, "รัฐธรรมนูญกับประชาชน", บทความที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, พ.ศ.2525.
- ดร.กมล ทองธรรมชาติ, วิวัฒนาการของระบอบรัฐธรรมนูญไทย. กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, พ.ศ.2520.
- เชาวนะ ไตรมาศ, ขอดเกล้ารัฐธรรมนูญไทย. กรุงเทพฯ, เอ็ดมันเพรส โปรดักต์, พ.ศ.2540.
- ภาควิชาจิตวิทยา, จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: บรรณกิจเทรคดิง, พ.ศ.2518.
- ผ.ศ. บุญเกื้อ ควรหาเวช, การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, พ.ศ.2526.
- เป็รื่อง กุมท, เทคนิคนิทรรศการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น, พ.ศ.2526.
- ร.ศ. หุสดี ทิพพัส, หลักการเบื้องต้นในการจัดองค์ประกอบในงานสถาปัตยกรรม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, พ.ศ.2530.